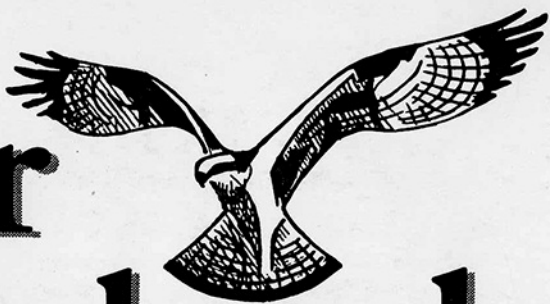

Fåglar i Sörmland

SUPPLEMENT 1999

AN 99

DET SÖRMLÄNSKA FÅGELÅRET 1998

Fåglar i Sörmland

Fåglar i Sörmland ges ut med två nr per år av Föreningen Sörmlands Ornitologer som är en ideell regionalförening till Sveriges Ornitologiska Förening. FSO verkar för vidgad kännedom om och bättre levnadsbetingelser för de sörmländska fåglarna. Vi vill också sprida intresse för ornitologi. Medlemskap i FSO för 1999, vilket inkluderar föreningens tidning, erhålles genom att sätta in 100 kronor på postgiro 7 73 78-8. Familjemedlemmar 20 kr. Ansvarig utgivare för FiS är FSOs ordförande, Marianne Mattiasson (0155-570 45).

Medlemsservice

Adressändring, medlemskap, försäljning etc.
Kassör Urban Rundström, Åsgatan 49,
641 34 Katrineholm, 0150-333 71.

Redaktion

Göran Altstedt	Ola Jonsson
Svärta Skogshall	Östenvägen 5
611 93 Nyköping	611 35 Nyköping
0155 - 22 53 46	0155 - 26 78 07
guralt@hem.passagen.se	olaxjonsson@telia.com

Redaktionellt material

Allt redaktionellt material skickas till redaktionen. Helst vill vi ha materialet som e-post eller på diskett med bifogad utskrift. Givetvis tar vi även emot hand- och maskinskrivet material. Bilder skickas till redaktionen som dia eller papperskopior.

Manusstopp för nr 1/2000 är den 15/3.

Upplaga: 500ex

Tryckeri: Dahlströms tryckeri, Nyköping.

Omslag: Skedstork. Anders Nothagen.

Innehåll

Förord.....	3
Fågelrapport.....	4
Rrk Sörmland.....	30
Rapportmall.....	31
Enskärsrapport.....	34

Lokalföreningar

Ornitologiska Klubben i Eskilstuna

Lars Eriksson
016-641 19

Katrineholm/Vingåkers Ornitologiska Förening

Agne Swenzén
0150-182 97

Fågelföreningen Tärnan Nyköping/Oxelösund

Ingvar Jansson
0155-28 73 73

Strängnäs Ornitologiska Klubb

Kent Söderberg
0152-513 24

Södertäljes Ornitologiska Förening

Stig Stried
08-550 944 17

GOTT NYTT FÅGELMILLENIUM!

Efter mycket strul och väntan har du den äntligen i din hand, Det Sörmländska Fågelåret 1998! Det är lite synd att du behövt vänta på något som du skulle fått för länge sedan, men en tröst är att du har många sidors trevlig läsning som en bra start på fågelåret 2000.

Fågelåret 1998 känns idag som historia, någonting avlägset. Men vem minns inte den vackra skedstorken vid Tullgarn, den kanske ännu vackrare kamskraken i Oxelösund och vackrast av dom alla, den gamla rosenstarehannen på Lacka. Skedstork och långstjärtad rosenfink blev årets nya arter för rapportområdet. Det senare fyndet rör högst sannolikt en förrymd individ. En rapport från 1997 gällande en amerikansk tundrapipare har nu behandlats av Rk (raritetskommittén) och godkänts. Med den senare rapporten har totalt 327 arter påträffats i rapportområdet varav 7 arter ansetts vara av icke spontant slag (dvs rymlingar).

Vintern 1998-99 lär bli ihågkommen av många som trastarnas, sidensvansarnas och inte minst tallbitarnas vinter. Tallbitinvasionen var större än på många årtionden. Det sågs tallbitar var än man sökte. Även sidensvansarna fanns i stora antal med som mest över 2000 i en flock i Oxelösund. Frågan är om inte vintern ändå var en av de trastrikaste någonsin. Vart man än stannade i landskapet, skog som åker, så fanns de där, björktrastarna. Det måste rört sig om tiotusentals trastar dagligen bara i rapportområdet under november-december.

Även försommaren blev minnesvärd. Kanske främst på grund av mängder av kornknarrar på olika håll. Normala år noteras bara enstaka individer men nu hördes knarrandet på många fler lokaler än normalt.

Ur årets rapport kan man också konstatera att pilgrimsfalken har kommit tillbaks allt mer även i vårt område (dock inte som häckfågel -än). Numera påträffas pilgrimsfalkar regelbundet på sträck och vid lämpliga rastplatser under både vår och höststräcket. Den sakta nedåtgående trenden för tornfalkarna fortsätter däremot. Det stora antalet vinterobservationer av ormråk och fjällvråk visar på att allt fler individer under det senaste tio åren valt att övervintra i rapportområdet. Ökande antal observationer vintertid noteras också för havsörn och brunsiska. Den senare tycks ha ändrat vanor på senare år och ses numera regelbundet på många håll med enstaka exemplar i gräsiskflockarna.

Som vanligt gäller för denna rapport att Rk vill rikta ett speciellt tack till er som bidragit med rapporter på olika sätt, antingen till Sörmlandssvararen eller skriftligen till Rk. Ert bidrag är oerhört värdefullt!

Med denna fågelrapport lämnar undertecknad arbetet i Rk Sörmland och därmed det sista uppdraget inom FSO. Det är med visst vemod som jag lämnar mitt uppdrag, för Rk Sörmland är ett trevligt gäng bestående av duktiga och kompetenta skådare som tillbringar mycket tid i fält (och framför sina datorer).

Jukka Väyrynen

Fågelrapport 1998

SMÅLOM *Gavia stellata*

Från Hartsö-arkipelagen noterades 73 ex sträckande under våren samt 11 ex under hösten (Lennart Wahlén, Göran Altstedt). Vidare noterades under våren 9 ex på sträck förbi Femöre under tiden 11.4-28.4 (Jan Karlsson, Lillemor Däckfors mfl).

93 observationer är klart över medel men då skall man ha klart för sig att bara den 18.4 sträckte det 60 ex förbi Hartsö-arkipelagen.

STORLOM *Gavia artica*

Häckningar:

Endast 8 konstaterade häckningar från lika många sjöar. Dessutom har minst 15 par observerats under häckningstid.

Från Båven saknas rapporter.

Vinterobservationer.

Endast en från St Garkast 9.12 (Lennart Wahlén).

Ett dåligt resultat men det beror nog mest på dålig rapportering snarare än någon tillbakagång.

VITNÄBBAD ISLOM *Gavia adamsii* (2-1)

En juv sträckte förbi Hartsö-arkipelagen den 8.10 (Urban Rundström, Lennart Wahlén).

Endast tredje fyndet i rapportområdet trots att det ses ett flertal vitnäbbade islommar så nära som på Landsort såväl vår som höst. Det förefaller som dessa individer föredrar att sträcka vidare över öppet hav istället för att närma sig vår kust.

OBESTÄMD. ISLOM *Gavia immer/adamsii*

En sträckande Hartsö-arkipelagen den 2.10 samt ytterligare 1 ex den 14.10 (Lennart Wahlén).

SMÅDOPPING *Tachybaptus ruficollis*

Häckning:

En häckning vid Grindsättersdammen, Runtuna (Kjell Karlsson). Dessutom en trolig häckning vid Linadammarna, Södertälje (Lennart Magni, Börje Silver).

Övriga observationer:

Två ex Skåraviken, Hallbosjön 17.4 (Sven Jonsson), 1 ex Valnaren, Länna 21-25.4 (Patrik o Kent Söderberg), 1 ex Vadsjön, Husby-Oppunda 27.4 (Jonny Werdin), 1 ex Öknasjön, Strängnäs 28.4-2.5 (Kent Söderberg), 1 ex Solen, Åtorp Katrineholm 3.5 (Håkan Lernefalk), 1 ex Viltvattnet Knutstorp, Katrineholm 3.5 (Stig Löwenhamn), 1 ex Bondöknaasjön, Strängnäs 10.5 (Lennart Eriksson), 2 ex Claestorps Viltvatten, Nässjön Katrineholm 13.5 (Lillemor Däckfors), 1 ex Viltvattnet Haversta gård, Gillberga 17.5 (Solveig Blomqvist), 1 ex Viltvattnet Forssa bruk, Katrineholm 30.5 (Stig Löwenhamn), 1 ex Reningsverket Rosenholm, Katrineholm 18.6 (Stig Löwenhamn), 1 ex Tomtsättersdammen, Runtuna 21.6 (Kjell Karlsson), 1 ex Näsnaren, Katrineholm 31.7 (Anders Nothagen), 2 ex Solens viltvatten, Bie Katrineholm 6.9 (Marianne Mattiasson), 1 ex Valla gårds viltv, Katrineholm 6.9 (Göran Andersson), 1 ex Nasen, Barva 6.9 (Ilva Hansson), 1 ex Stålforsbron, E-a ån Fors 17.10 samt 2.11 (Solveig Blomqvist).

Vinter:

Ett ex Nyköpings hamn 1.1 (Göran Andersson), 1 ex Femöre huvud, S Oxelösund i januari (gm Jonny Werdin) samt 1 ex Skansundet, Mörkö 26.12 (Ulf Modin).

Hela 20 observationer men endast en konstaterad häckning. Tre vinterobservationer är kul.

SKÄGGDOPPING *Podiceps cristatus*

Vinter:

Ett ex Örstignäs 3.1 (Per Flodin), 1 ex Lacka-arkipelagen 9.1 (Jonny Werdin), 3 ex Örsbaken, Oxelösund 20.12 (Tommy Knutsson) samt 1 ex Romholmen 31.12 (Jan Karlsson).

Skäggdoppingar övervintrar regelbundet i kustbandet och ses mer talrikt under isfria år.

GRÅHAKEDOPPING *Podiceps griseogenus*

Inlandsobservationer:

Ett ex Bergshammar, Söderfjärden 1.5 (Patrik o Kent Söderberg), 1-2 ex Dagnäsön 17-18.5 samt 22-27.6 (Ulf Andersson, Bertil Karlsson), 1 ex Sofielundsdammen, Ludgo 19.5 (Kjell Karlsson), 1 ex Strängen, Katrineholm 19.5 (Håkan Lernefalk) samt 1 ex Näsnaren, Katrineholm 13.9 (Agne Swenzén).

Kustlokaler:

I Hartsö området sågs under våren 12 ex och under hösten 15 ex (Lennart Wahlén). 1 ex Femöre 28-29.4 Tomas Larsson, Ulf Andersson), 1 ex Horn, Nyköping 11.10 (Jan Sjöstedt) och 1 ex Lacka NO Studsvik 24.11 (Jonny Werdin).

Vinter:

Ett ex Örstignäs, Strandstuviken 1.1 (Tommy Karlström) samt 1 ex Lacka arkipelagen 9.1 (Jonny Werdin).

Sammanlagt 37 observationer är rekordhögt. Vinterobservationer hör heller inte till vanligheterna.

SVARTHAKEDOPPING *Podiceps auritus*

42 par inrapporterade från sammanlagt 25 lokaler. Av dessa fick minst 15 par med säkerhet ut ungar.

STORSKARV *Phalacrocorax carbo*

Häckningar:

Långö trutbåda 150-200 bon 22.6 och ca 250 ungar 7.7 (Hartsö-Enskär fstn).

Inlandshäckningar noterade från bl a Yngaren,

Bogsteningen, L.Bl ackhäll-Mälaren Sundby, Lövn-Ö Hjälmaran Gillberga mfl.

Storskarven är numera ingen ovanlig syn i våra insjöar och att inte fler rapporter inkommit från skärgården beror bara på att ingen riktig inventering görs. Från och med 1999 behöver endast inlandshäckningar rapporteras.

RÖRDROM *Botaurus stellaris*

Rapporter finns gällande 77-80 tutande rördrommar från sammanlagt 59 lokaler.

Vinterobservationer:

Ett ex Bergaån, Länna S Strängnäs 26.1-30.1 samt 6.3 (Bernt Andersson mfl), 1 ex Stensjön, St Malm, Katrineholm 26.2 (Urban Rundström), 1 ex Söderfjärden, V Strängnäs 24.2 (Lars Broberg), 1 ex överflygande Torshälla 6.12 (Pedro Haglund) samt reningsverket i Nyköping 13.12-23.12 (Göran Altstedt, Nils Nilsson mfl).

Arten har kommit tillbaka starkt sedan vintern 95-96.

HÄGER *Ardea cinerea*

Häckningar:

Tre bon med tre ungar Lindholmen, Yngaren 27.6 (Gunnar Johansson), minst 6 häckningar Rävsnäsviken, N Mariefred (Johan Skutin), 9 bon på Dagöholm (Håkan Lernefalk, Elsa o Berth Olausson), 15 bon på Yttre Lindholmarna och 2 på Skomakaren, Söderfjärden (Lars Broberg), 3 par Skudern i juni (Jukka Väyrynen), 9 bon Hedensö, Näsby 23.7 (Tony Haglund mfl) samt en koloni vid Fiskris S Hagbysjön, Ärla 1.6 (Kent Carlsson).

Inga riktigt stora kolonier finns inrapporterade i år vad nu det kan bero på. Det verkar som om det under de senaste åren försvunnit flera större kolonier.

SKEDSTORK *Platalea leucorodia* (0-1)

Ett ex Häggnäsviken/västra viken Tullgarn S Järna 17.9-26.9 (Sten Wallin gm Erik Asplund).

Många skådare hade tillfälle att se denna läckra stork som spatserade i området i över en vecka. Ny art för rapportområdet.

[SVART SVAN] *Cygnus atratus* (0-1)

Ett ex Beten, Oxelösund 27.4 (genom Jonny Werdin).

Första fyndet i Sörmland av denna australiensiska art. Den är att betrakta som rymling från någon djurpark e dyl.

MINDRE SÅNGSVAN *Cygnus bewickii*

Ett par Svanviken/Erkan, Nyköping 22.2-23.2 (Daniel Bengtsson, Jukka Väyrynen, Jörgen Israelsson), 1 ex Lövsund, Runtuna, Nyköping 20.3-22.3, 25.4 och 2.5 (Leif Nyström, Örjan Jitelius, Johan Dahlberg, Kjell Karlsson) och 13 sträckande Sillekrog, 9.4 (Lars Davner).

Flocken på 13 ex är den näst största som rapporterats från vårt rapportområde (största flocken gällde 15 sällskapande fåglar 1992). Antalet observationer och antalet ex är i nivå med de senaste tio åren.

SÅNGSVAN *Cygnus cygnus*

Femton häckningar rapporterade. Dessutom var på ytterligare 7 lokaler under häckningstid. De största flockarna var 78 ex Kalvsjön-Näshultasjön, Eskilstuna 21.3 (Tony Haglund), ca 150 ex Lövsund, Tystberga, Nyköping 29.3 (Ulf Andersson) och ca 80 ex Apalsjön, Eskilstuna 8.4 (Lars Eriksson).

Sångsvan var riksinventeringsart 1997. Resultatet finns redovisat i Vår Fågelvärld 1999:3. Årets rapporterade häckningar i Sörmland är lika med fjolårets.

SÄDGÅS *Anser fabalis*

Vinter:

Tjugotre till trettio ex Stenkvistafälten, Eskilstuna 21.2-22.2 (Bo & Eva-Lena Hernod), 1 ex Mörköbron, Järna 22.2 (Jan Oldebring), 45 ex Ökna, Katrineholm 22.2 (Tommy Karlström), ca 10 ex

Erkan, Nyköping 22.2 (Göran Andersson, Katarina Boström), 4 ex Sköldinge kyrka, Katrineholm 23.2 (Jukka Väyrynen), 40 -150 ex Apalsjön, Eskilstuna 22.2-28.2 (Kent Carlsson, Lars Eriksson) och 22 ex mot NO Östra Hjälmaran 24.2 (Lars Eriksson).

Vår:

Cirka 1800 ex som mest Stenkvistafälten, Eskilstuna 18.4 (Brita och Gösta Nilsson).

Många observationer i februari på grund av den tidiga våren. Normalt kommer sädgässen till Sörmland i början på mars. Större flockar endast rapporterade från Stenkvistafälten.

TUNDRASÄDGÅS *Anser fabalis rossicus* (0-1)

Ett ex Lövsund, Nyköping 30.3 (Jörgen Israelsson).

Det första godkända fyndet i Sörmland. Rasen rastar säkert regelbundet, men är nog förbisedd.

SPETSBERGSGÅS *Anser brachyrhynchus*

Ett ex Hvalsta , Sköldinge, Katrineholm 28.2 (Göran Andersson, Katarina Boström), 1-3 ex Rävsviken, St Malm, Katrineholm 13.4-15.4 (Stig Löwenhamm, Jukka Väyrynen), 1 ex Rossviksfälten, Eskilstuna 19.4 (Kent Carlsson), 2 ex Stenkvistafälten, Eskilstuna 24.4 (Kent Carlsson) och 1 ex 25.4 Valla Gård, St Malm, Katrineholm (Göran Andersson, Katarina Boström).

Antalet observationer på samma nivå som 1998. Sedan 1994 har antalet observerade spetsbergsgäss minskat för varje år. De flesta observationer görs på våren.

BLÄSGÅS *Anser albifrons*

Åtta ex Julita, Katrineholm 8.1 (Bernt Bergström). Under våren rapporterades 37 ex från 14 lokaler. Största antalet var 5 ex Skåraviken, Nyköping 11.4 (Stefan Bengtsson).

Hösten:

Ett ex Skansundet, Mörkö, Järna 19.9 (Uffe Modin) och 2 ad och 1 juv Marsång, Oxelösund 28.9 (Jonny Werdin).

Bläsgåsen har under 90-talet rapporterats i större omfattning än tidigare. Årets siffra är normal. Vinterobservationer är ovanliga.

FJÄLLGÅS *Anser erythropus* (30-15)

Under året rapporterades ovanligt många fjällgäss både vår och höst. Rapporten har kommit från många olika platser, samtliga dock i och omkring Nyköping. Det verkar ha rört sig om som mest 10 olika ex under våren (Kjell Thorsén) och som mest 5 ex under hösten (Jörgen Israelsson). Ett ex har troligen översomrat vid Horn. Flera av fjällgässen har varit märkta, dock inte alla. De flesta av dessa fjällgäss härstammar troligen från Öster-Malmas fjällgåsprojekt.

GRÅGÅS *Anser anser*

Många häckningar har rapporterats från flera lokaler under året. Redovisning per kommun: Katrineholm 22, Nyköping 13, Eskilstuna 32, Strängnäs 7 och 50 - 100 runt Söderfjärden (Lars Broberg).

Många rapporter om stora höstflockar. Nedan redovisas de högsta siffrorna från de olika lokalerna. Ca 600 ex Näsnaren, Katrineholm 27.6 (Tommy Karlström), ca 500 ex Lundbysjön, Eskilstuna 11.8 (Kent Carlsson), 5-600 Marsång, Oxelösund 17.8-26.8 (Jonny Werdin), ca 500 ex Öknamaden, Katrineholm 6.9-10.9 (Göran Andersson, Katarina Boström, Roland Ståhlberg), ca 400 ex Tandlaviken, Eskilstuna 12.9 (Tony Haglund), ca 1200 ex Skåraviken, Hallbosjön, Nyköping 13.9 (Sven Jonsson), 2106 ex vid en samordnad räkning i Söderfjärden 13.9 (Lars Broberg), ca 450 ex Björkarösund, N Mörkö, Järna 14.9 (Stefan Classon, Mats Blomstedt), ca 2000 ex Häggånsviken, Järna 14.9 (Stefan Classon, Mats Blomstedt), ca 2000 ex Sjösa Gärd, Nyköping 24.9 (Jörgen Israelsson), ca 2000 ex Fiholms säteri, Eskilstuna 26.9 (Joakim Strengbom), ca 1200 ex Stor-

sjön, Vängsö, Gnesta 28.9 (Bertil Karlsson), 860 ex Norrtuna/Södertuna, Gnesta 5.10 (Bertil Karlsson), 2758 ex Häggånsviken Järna 16.10 (Mats Blomstedt), 938 ex Stensjön, Katrineholm 18.10 (Håkan Lernefalk), ca 1000 ex Strandstuviken, Nyköping 24.10 (Gunnar Rosqvist) och ca 700 ex Mörkö kyrka, Järna 27.10 (Erik Asplund).

Årets antal häckningar är det högsta rapporterade någonsin och avspeglar bättre förekomsten av grågås än fjolårets 22 rapporterade häckningar. Grågåsen är numera väl spridd i Sörmland och häckar i de flesta lämpliga vatten. Antalet grågäss tycks fortfarande öka, vilket bl and annat de många rapporterna om stora höstflockar visar.

GRÅGÅS x KANADAGÅS *Anser anser x Branta canadensis*

En häckning mellan grågås och kanadagås med 4-5 ungar Kolsnaren, Vingåker (Lillemor Däckfors).

[SNÖGÅS] *Anser caerulescens* (58-8)

Tre ex Österåker-Ettersta, Vingåker 19.3 (genom Urban Rundström), 1 ex S:a Finnö, Oxelösund 1.6 (Bo Appelkvist), 1 ex Strandstuviken, Nyköping 7.8 (Thomas Larsson), 1 ringmärkt ex Marsång/Marsviken, Oxelösund 10.8-26.8 (Jonny Werdin, Leif Nyström, Jörgen Israelsson) och 1 ex Ålsta, Vängsö flygfält, Gnesta 9.10 (Bertil Karlsson).

Snögås observeras numera årligen i Sörmland. Åtta ex är lite mer än normalt.

VITKINDAD GÅS *Branta leucopsis*

Häckningar:

Fem häckningar Labro ångar, Nyköping (Jan Gustafsson, Anki Andersson), 4 häckningar Strandstuviken, Nyköping (Lennart Wahlén) och 8 häckningar runt Risö, Nyköping.

Inland:

Ett ex Stensjön, Katrineholm 28.2, 33.3, 24.3 (Göran Andersson, Katarina Boström, Urban Rundström), 1 ex Apalsjön, Eskilstuna 1.3 (Pe

dro Haglund), 1 ex Älvestasjön, Katrineholm 8.3 (Sigge Holmberg), 1 ex Rävsviken, Katrineholm 13.4-14.4 (Stig Löwenhamn, Jukka Väyrynen), 6 ex Knispen, Yngaren 10.5 (Gunnar Johansson), 2 ex viltvatten vid V Malma och Aspa, Nyköping 31.5 (Lennart Wahlén), 2 ex Vadsjön, Nyköping 2.6 (Katarina Boström), 1 ex Lindholmen, Yngaren 27.6 (Gunnar Johansson) och 2 ex Sundbyholm, Eskilstuna 23.8, 25.8 (Pedro Haglund, Katarina Bodlund, Hjördis Carlsson).

Sträck:

Mer än 1000 ex mot SV Enskär 29.9 (Hartsö-Enskärs fstn) och 80 mot SV, Enskär, 30.10 (Hartsö-Enskärs fstn).

Betydligt mindre antal rapporterade häckningar jämfört med de senaste årens 40-50 häckningar.

PRUTGÅS *Branta bernicla*

Ett ex yttre skären, Enskär 7.6 (Lennart Wahlén), rastande och sträckande ex så gott som dagligen 14.9-30.9 Enskär (Hartsö-Enskärs fstn) som mest minst 1000 ex 29.9 (Kent Carlsson, Nicke Helldorf), 100 ex Häggånsviken, Tullgarn, Järna (Mats Olsson), mer än 200 ex Stenkvistafälten, Eskilstuna 20.9 (Ilva Hansson), 40 ex N Mörkö, Järna 20.9 (Stefan Classon), 103 ex Branthälls gård, Nyköping 20.9 (Kalle Brynell) och 1 ad Näsnaren, Katrineholm 19.10 (Stig Löwenhamn).

Regelbundna observationer görs på höstarna. Antalet varierar dock kraftigt. Årets antal tillhör de högre. De flesta observationer görs ute i skärgården. Stora flockar i inlandet är ovanliga.

GRAVAND *Tadorna tadorna*

Häckningar:

Två häckningar Snäckviken, Nyköping 6.6 (Jan Gustafsson, Anki Andersson) 2+6+9 juvenila Strandstuviken, Nyköping 22.6-26.6 (Jörgen Israelsson) och 3 häckningar i Hartsöarkipelagen (Hartsö-Enskärs fstn). Dessutom rapporter om par från 2 lokaler under häckningstid.

Inlandet:

En hane Vadsjön, Nyköping 25.4 (Göran Andersson, Katarina Boström) och 7 ad och 11 juv sträckte Gagnhäll, Fiskeboda, Katrineholm 28.7 (Urban Rundström).

Något fler rapporterade häckningar än normalt.

[MANDARINAND] *Aix galericulata* (12-1)

Ett ex Eskilstunaån, Eskilstuna 18.1 (Pedro Haglund).

Fjärde året i rad med observationer. De flesta observationer har gjorts i och omkring Eskilstuna.

BLÅSAND *Anas penelope*

Inga häckningar eller observationer under häckningstid. Häckningar har bara skett två gånger tidigare. Enstaka ex brukar dock ses så gott som årligen.

SNATTERAND *Anas strepera*

Ett till sex ex Örstigsån, Strandstuviken, Nyköping 25.1-11.2 (Göran Andersson, Katarina Boström, Göran Altstedt) och 1 hane Hartsöarkipelagen, Nyköping 2.12 (Lennart Wahlén). En flock på 83 ex Näsnaren, Katrineholm 13.9 (Anders Nothagen, Agne Swenzén).

Inga häckningar och inga rapporter under häckningstid. Mindre än tio kända häckningar finns. Enstaka observationer brukar göras under häckningstid. Flocken i Näsnaren är den största som rapporterats i Sörmland. Näsnaren har under senare år hyst stora flockar under hösten.

KRICKA *Anas crecca*

Häckningar:

Två kullar Lillsund-Näshultasjön, Eskilstuna 3.6 (Christopher W Larsson), 1 kull Rosenholms reningsverk, Katrineholm 18.6 (Stig Löwenhamn), 1 hona med 3 juv. Vadsjön, Nyköping 21.6 (Göran Andersson, Katarina Boström), 1 kull Sandsjön, Eskilstuna 23.6 (genom OKE) och 1 kull Nasen, Eskilstuna 16.7 (Solveig Blomqvist).

Något fler häckningar än normalt rapporterade

STJÄRTAND *Anas acuta*

En hona med två juv i våtmark vid Byringe, Strängnäs 28.6 (Solveig Blomqvist).

En hane Strandstuviken, Nyköping 28.5 (Stefan Bengtsson) och 2 ex Näsaren, Katrineholm 9.6 (Agne Swenzèn).

Häckningen i Strängnäs är den första i Sörmland sedan 1971. Två häckningar skedde då i Ridöarkipelagen. Stjärtand observeras oftast med enstaka ex under häckningstid och inte alltid årligen.

ÅRTA *Anas querquedula*

Under april till juni mer än 50 rapporter om par och hannar från 24 lokaler. Inga häckningar eller misstänkta häckningar.

Hösten:

En hona Stensjön, Katrineholm 29.8 (Urban Rundström).

Trots att det aldrig har rapporterats så mycket årtar, hittades inga häckningar. Rimligtvis bör ett eller annat par häcka i Sörmland.

SKEDAND *Anas clypeata*

Häckningar:

En häckning vid Storö (Hartsö-Enskärs fstrn) och en trolig häckning vid Enskär (Hartsö-Enskärs fstrn).

Stora antal under hösten i Näsaren, Katrineholm som mest 149 ex 13.9 (Anders Nothagen, Agne Swenzèn).

Enstaka häckningar rapporteras numera årligen. Under höstarna finns numera större flockar i Näsaren. Årets antal är det näst högsta i Sörmland. 1994 sågs 200 ex i Söderfjärden.

BRUNAND *Aythya ferina*

Sommar:

Tre hannar Stenskärssundet, Eskilstuna 30.5 (Pedro Haglund, Katarina Bodlund), 3 par Kvarnsjön, Mariefred 31.5 Johan Skutin, två hannar och

en hona Rokaudd, Strängnäs 19.6 (Kent Söderberg), 2 par viltvatten, Dagsnäsön 22.6 (Bertil Karlsson), 7 hannar och 3 honor viltvatten Dagnäsön 27.6 (Göran Andersson, Katarina Boström), 1 par i våtmark vid Byringe, Strängnäs 28.6 (Solveig Blomqvist) och 5 ex Strandstuviken, Nyköping 19.7 (Stefan Bengtsson).

Större flockar:

798 som mest vid Näsaren, Katrineholm 2.8 (Håkan Lernefalk, Agne Swenzèn).

Något fler rapporter under häckningstid än 1997, dock inga rapporter om häckningar. Senaste rapporterade häckningarna var 1995 med 4 häckningar i Näsaren.

VIGG *Aythya fuligula*

Stora flockar:

Ett tusen ex Tofsö, Källvik, Nyköping 10.1 (Lennart Wahlèn), ca 5000 ex Örstignäs, Strandstuviken, Nyköping 10.1 (Göran Andersson, Katarina Boström), 5-10000 ex Horn, Nyköping under januari-februari (Göran Andersson, Göran Altstedt, Gunnar Roskvist), ca 1000 ex Söderfjärden, Strängnäs 14.8-9.9 (Kent Söderberg), 1183 ex Näsaren, Katrineholm 16.8 (Anders Nothagen, Agne Swenzèn), 1000 ex Horn, Nyköping 12.9 (Per Eriksson), 1182 ex Näsaren, Katrineholm 13.9 (Agne Swenzèn), 4000 ex Labro ängar, Sjösaviken, Nyköping 9.10 (Daniel Dagenäs), 5000 ex Strandstuviken, Nyköping 11.10 (Jan Gustafsson) och 3-4000 ex Tofsö, N Sävö, Nyköping 9.12 (Lennart Wahlèn).

Vid gynnsamma isförhållanden kan stora antal av vigg övervintra längs kusten. Stora ruggande flockar ses regelbundet i Näsaren och Söderfjärden.

BERGAND *Aythya marila*

Inland:

Ett honfärgat ex Nasen, Eskilstuna 13.9 (Ilva Hansson), 2 ex Stensjön, Katrineholm 18.10 (Håkan Lernefalk) och 2 ex Näsaren, Katrineholm 25.10 (Håkan Lernefalk).

Stora flockar:

50-100 ex Horn, Nyköping 8.2 (Göran Altstedt), 200 ex Örstignäs, Strandstuviken, Nyköping 22.3 (Daniel Bengtsson) och 60 ex Strandstuviken, Nyköping (Jukka Väyrynen).

Enstaka ex ses varje år i inlandet under höstarna.

EJDER *Somateria mollissima*

Sträck:

Ca 2000 mot NO, Hartsö-Enskär, Nyköping 7.4 (Lennart Wahlén), ca 4000 ex mot NO Hartsö-Enskär, Nyköping 10.4 (Hartsö-Enskärs fstn), ca 2000 ex Hävringe, Oxelösund 23.9 (Jonny Werdin) och ca 10000 ex i Hartsö-arkipelagen 26.9 (Hartsö-Enskärs fstn).

Inland:

Tolv ex Lytterstabadet, Tisnaren, Vingåker 14.11 (Mona Lindesvik).

Enstaka observationer görs årligen i inlandet.

PRAKTEJDER *Somateria spectabilis* (22-1)

En hane sträckande Femörehuvud, Oxelösund 18.4 (Jan Gustafsson).

De flesta fynden har liksom årets gjorts i april.

ALFÖRRÄDARE *Polystica stelleri* (37-1)

En ad hane sträckande Hartsö-arkipelagen 25.1 (Lennart Wahlén, Jan Oldebring).

Årliga rapporter sedan 1986.

ALFÅGEL *Clangula hyemalis*

En hane Näsnaren, Katrineholm 25.4 (Stig Löwenhamn) och 1 hane Kinglöt, Söderfjärden, Strängnäs 25.4 (Kent Karlsson).

Sommar:

En hane mot NO Hartsö-Enskär, Nyköping 7.6 (Hartsö-Enskärs fstn).

Återigen ett år med få inlandsrapporter. Andra fyndet i juni sedan 1979, då en häckning skedde

utanför Oxelösund.

SJÖORRE *Melanitta nigra*

Kusten:

Sju observationer vid Hartsö-Enskär 9.4-10.5 med som mest sträckande 75 ex 18.4, 60 ex 25.4, 120 ex 1.5 och 640 ex 2.5 (Hartsö-Enskärs fstn). I övrigt 5 ex V:a Kovik, Bråviken, Oxelösund 3.5 (Jan Gustafsson), 10 ex Femörehuvud, Oxelösund 19.9 (Jan Gustafsson), 15 sträckande, Femörehuvud, Oxelösund 23.9 (Jonny Werdin). Under hösten tretton observationer vid Hartsö-Enskär 17.9-9.11 med totalt 50 ex (Hartsö-Enskärs fstn).

Inlandet:

En hane Hyndevasström, Eskilstuna 28.3 (Leif och Hjärdis Carlsson), 3 ex Näshultsjön, Eskilstuna 18.4 (Leif och Hjärdis Carlsson), 5 ex Granfjärden, Mälaren, Eskilstuna 1.5 (Kent Carlsson), 18 ex Eksågstornet, Söderfjärden, Strängnäs 27.4 (Kent Söderberg), 11 ex Lundbyholmar, Överselaö, Strängnäs 30.4 (Fredrik Ellin), 4 ex Torpfjärden, Husby-Oppunda, Nyköping 2.5 (Lars Laggander), 1 par Ö Magsjön, Strängnäs 2.5 (Stafan Hellbom), 38 ex Eksågstornet, Söderfjärden, Strängnäs 2.5 (Lars Broberg), 49 ex Näsnaren, Katrineholm 5.5 (Håkan Lernefalk), en flock mot NO, Brobyviken, Eskilstuna 16.5 (Pontus Lindberg), 2 hannar Gagnhäll, Fiskeboda, Katrineholm 20.7 (Göran Andersson, Katarina Boström), 4 hannar sträckte Gagnhäll, Fiskeboda, Katrineholm 21.7 (Stig Löwenhamn) och 3 sträckte Gagnhäll, Fiskeboda, Katrineholm 3.8 (Håkan Lernefalk).

Ovanligt många observationer både vår och höst. Mer än 110 ex på vårsträcket är det näst högsta antal som noterats i inlandet i Sörmland. Orsaken till de stora rastande flockarna i Söderfjärden och Näsnaren kan vara det djupa lågtryck som låg över Sörmland i början på maj. 640 ex är det mesta som någonsin noterats på en dag.

SVÄRTA *Melanitta fusca*

Två häckningar Hartsö-Enskär (Hartsö-Enskärs fstn).

Vinter:

Två ex Hartsö-arkipelagen; Nyköping 4.1 (Lennart Wahlén), 5 sträckande Femörehuvud, Oxelösund 8.2 (Göran Andersson, Katarina Boström), 1-2 ex Hartsö-arkipelagen, Nyköping 2.12 (Lennart Wahlén) och 4 ex Hartsöarkipelagen, Nyköping 9.12 (Lennart Wahlén).

Sträck:

230 ex sträckte Hartsö-arkipelagen, Nyköping 1.5 (Hartsö-Enskärs fstn) och 1520 sträckte Hartsö-arkipelagen, Nyköping 2.5 (Hartsö-Enskärs fstn). Inlandet:

Åtta ex Näsnaren, Katrineholm 4.5 (Håkan Lernefalk), 3 sträckte Gagnhäll, Fiskeboda, Katrineholm 31.7 (Göran Andersson, Katarina Boström), 8 sträckte Gagnhäll, Fiskeboda, Katrineholm 9.8 (Katarina Boström, Lillemor Däckfors, Marianne Mattiasson) och 1 hona Fiskeboda, Hjälmarén 14.11 (Kent Carlsson).

Sedan några år tillbaka konstateras enbart några enstaka häckningar årligen. Arten är troligen på väg att försvinna från Enskärsområdet pga minkpredation (Lennart Wahlén). Inlandsobservationer är sedan slutet på 80-talet årliga.

[KAMSKRAKE] *Lophodytes cucullatus* (1-1)
En adult hane Färjelägrät, Oxelösund 18.3-13.4 (Thomas Larsson, Leif Nyström, Göran Andersson).

Andra fyndet i Sörmland av denna nordamerikanska and. Det första gjordes i Näsnaren 1994. Samtliga hitintills sedda ex i Sverige har bedömts vara rymlingar.

SALSKRAKE *Mergus albellus*

Större vinterflockar:

Cirka sextio ex Häggnäsviken, Tullgarn, Järna 6.1 (Stefan Classon), 60 ex Tofsö, N Källvik, Nyköping 10.1 (Lennart Wahlén), 47 ex Snäckviken, Nyköping 20.2 (Marianne Mattiasson).

Större vårflockar:

Fyrtiofem ex Sjösaviken, Nyköping 30.3 (Knut

Kjellström) och 74 ex Näsnaren, Katrineholm 22.4 (Håkan Lernefalk).

Större höstflockar:

Åttiofem ex Näsnaren, Katrineholm 18.10 (Håkan Lernefalk).

Vid gynnsamma vintrar övervintrar salskraken vid kusterna och i ytterskärgården. Näsnaren är sedan länge en säker lokal både vår och höst.

SMÅSKRAKE *Mergus serrator*

Inlandet:

Ett par Tosteröbron 24.3 och 3.4 (Leif Karlsson, Leif Ekblom), 3 sträckte Rokaudd, Strängnäs 30.4 (Fredrik Ellin), 3 ex Bergshammar, Fogdö, Strängnäs 1.5 (Kent Söderberg, Patrik Söderberg, Fredrik Ellin), 1 par Söderfjärden, 3.5 (Joakim Ed), 5 ex Näsnaren, Katrineholm 5.5 (Håkan Lernefalk), 1 par Brobyö, Hjälmarén 9.5 (Pontus Lindberg), 2 hannar och 2 honor Ekholmen, Eskilstuna 17.5 (Pedro Haglund, Karolina Bodlund), 8 ex Fiskeboda, Katrineholm 17.5 (Anders Nothagen), 5 ex Herrfallet, Stor-Hjälmarén, Eskilstuna 20.5 (Leif och Hjördis Carlsson), 5 ex Söderfjärden 24.5 (Lars Broberg), 1 hona Gagnhäll, Fiskeboda Katrineholm 25.7 (Per Flodin), 2 sträckte Gagnhäll, Fiskeboda, Katrineholm 28.7 (Urban Rundström) och 2 ex Söderfjärden 23.9 och 7.10 (Björn Carlsson).

Tredje året i rad utan några rapporterade häckningar. Tidigare rapporterades flera par årligen häcka i Mälaren och Hjälmarén. Enstaka häckningar har tidigare rapporterats från de större sjöarna som Båven, Yngaren och Tisnaren.

STORSKRAKE *Mergus merganser*

Större flockar:

Ett tusen ex Nyköpings hamn 28.3 (Jan Gustafsson), ca 1000 ex Östra Hjälmarén 28.10 (Bo och Eva-Lena Hernod) och 2-3000 ex Öljaren, Julita, Katrineholm 15.11 (Håkan Lernefalk, Agne Swenzén).

Få rapporter från de vanliga lokalerna.

BIVRÅK *Pernis apivorus*

Tre häckningar samt 6 troliga häckningar rapporterades 1998. Under sommarmånaderna juni och juli gjordes 27 observationer av bivråk i rapportområdet.

BRUN GLADA *Milvus migrans* (18-1)

Ett ex Valby kyrka N Eskilstuna 15.7 (Joakim Strengbom).

RÖD GLADA *Milvus milvus* (54-2)

Ett ex sträckte mot N vid SSAB, Oxelösund 19.2 (Leif Nyström), 1 ex sträckte mot N över Skäggesta viltvatten, Åker 22.4 (Bernt Andersson).

HAVSÖRN *Haliaeetus albicilla*

Sommarobservationer:

En juv flög S Nasen, Eskilstuna 3.6 (Brita & Gösta Nilsson), 1 ad Rävsnäsvisken, N Mariefred 29.7 (Johan Skutin), 1 juv Söderfjärden 9.8 (Bo & Eva-Lena Hernod).

Det är numera en regel att det görs observationer i Mälaronrådet under häckningstid.

Under höst-, vinter- och vårmånaderna görs regelbundet observationer i vårt rapportområde. Då främst i kust- och Mälaronrådet. Vid Gimpelstenarna, Mälaren kunde 13 individer observeras i december (Åke Andersson).

Åter observerades en helvit havsörn vid Hartsö 23.11 och 30.11. Det var inte samma individ som observerades i samma område 1992-1996. Den här havsörnen var ljusare, troligen 1k eller 2k-fågel (Hartsö Enskär fstn)

BRUN KÄRRHÖK *Circus aeruginosus*

Rapporter om häckande bruna kärrhökar gjordes från 33 lokaler varav två par misslyckades med sin häckning.

Fortsatt specialbevakning hela säsongen i Söderfjärden, Mälaren. I år påträffades 17 revir, varav 11 par med ungar. Antalet ringmärkningsstora ungar 1998 blev 31 i 11 bon = 2,82 u/bo. (Lars Broberg).

BLÅ KÄRRHÖK *Circus cyaneus*

Vinterobservationer:

En hane Idöholme, Söderfjärden 1.1 (Leif Carlsson), 1 hane Björsund, Fogdö, Strängnäs 4.1 (Eva-Lena & Bo Hernod), 1 hane Idöholme, Söderfjärden 5.1 (Lars Broberg), 1 hane V Fogdö, Strängnäs 6.1 (Barbro Hedström), 1 hane Hässelbyholm, Strängnäs 18.1 (Kjell Thorsén, Staffan Hellbom), 1 hane vid Kinglöt, Söderfjärden 24.1 (Pedro Haglund), 1 hane Rossviksfälten, Eskilstuna 28.2 (Kent Carlsson), 1 hona 6.1-18.1 Björkarönsund, N Mörkö (Stefan Claesson, Ulf Modin), 1 hane Solö, Strängnäs 5.12 (Magnus Brandel), 1 hona Söderfjärden 6.12 (Leif Carlsson), 1 hona N Mörkö 12.12 (Stefan Claesson, Mats Blomstedt).

Sommarobservation:

En hane 12.6-14.6 Näsrsjöfjärden, Eskilstuna (Solveig Blomqvist).

En sen vårobservation gjordes vid Flättsjön, Eskilstuna 24.5 (Leif Carlsson).

Nio vinterobservationer av fem individer får numera anses vara en normal vintersiffra för den blå kärrhöken. Man kan anta att det rör sig om en och samma individ som rört sig runt Söderfjärden, Mälaren under tiden 1.1-24.1. Åter görs det sommarobservationer i rapportområdet.

ÄNGSHÖK *Circus pygargus* (41-6)

Ett par Aspa, N Nyköping 18.5 (Stefan Claesson), 1 hane observerades vid Kilenkorset, Strängnäs 31.5 (Kjell Thorsén), 2 hanar 1 hona Eknaren, Runtuna (Kjell Karlsson).

DUVHÖK *Accipiter gentilis*

I år blev 6 lyckade häckningar rapporterade varav tre par fick ut 2 ungar.

ORMVRÅK *Buteo buteo*

Vinterobservationer med fler än ett exemplar:

Två ex Dragsjön-Lillsjön, Eskilstuna 7.1 (Ilva Hansson), 2 ex Stenkvistafälten, Eskilstuna 12.1 (Ilva Hansson), 1-2 ex Stora Malmsområdet,

Katrineholm 6.1-26.2 (Urban Rundström, Katarina Bodström), 3 ex Buskhyttan, Oxelösund 20.1 (Jukka Väyrynen), 4 ex Björshults soptipp, Nyköping 25.1 (Göran Andersson, Katarina Bodström), 2 ex Farneby, Vrena 28.2 (Sven Jonsson), 2 ex Lästringe kyrka Nyköping 4.12 (Erik Asplund), 2 ex Magla, Eskilstuna 5.12 (Kent Carlsson), 3 ex Mac Donalds, Nyköping 6.12 Jan Gusatfsson, Anki Andersson), 3 ex på olika platser på Fogdö, Strängnäs 9.12 (Lars Broberg), 2 sträckande Klämningen, Gnesta 15.12 (Bertil Karlsson), 2 ex Ytterjärna 19.12 (Lennart Magni), 2 ex Segersta, Runtunaområdet 19.2 (Kjell Karlsson), 1-2 ex Björshults soptipp, SV Nyköping 20.12 (Jan Gustafsson, Anki Andersson), 5 ex Ene gård, Halla-Yngaren, Stigtomta 27.12 (Sven Jonsson), 2 ex Malmby, Strängnäs 28.12 (Fredrik Ellin), 3 ex NO Lista kyrka, Eskilstuna 29.12 (Bo & Eva-Lena Hernod), 2 ex Pershagen, Södertälje 31.12 (Lennart Magni).

En Börringevråk sågs vid Kvedby, Runtuna 20.6 (Kjell Karlsson) samt 1 ex vid Lida gårde, Åker 16.11 (Lars Thor).

Trots att ett 30-40 cm tjockt snötäcke lade sig redan i november och låg i stort sätt året ut, stannade många ormvråkar kvar i rapportområdet under december. Totalt under vintermånaderna observerades hela 69 ex, vilket borde vara rekord. Troligen är det den rika gnagartillgången som fått ormvråkarna att stanna kvar i sådana mängder.

FJÄLLVRÅK *Buteo lagopus*

Vinterobservationer med fler än ett exemplar: En till två ex Stora Malmområdet, Katrineholm 2.1-28.2 (Lillemor Däckfors, Göran Andersson), 1-2 ex Segersta, Runtuna 11.1-17.1 (Kjell Karlsson), 2 ex N Mörkö 1.12 (Erik Asplund), 2 ex Anderslunds kolonimråde, Nyköping 1.12 (Sven Jonsson), 2 ex Skavsta, Nyköping 12.12 (Göran Altstedt), 2 ex St Malm, Katrineholm 13.12 (Göran Andersson, Katarina Bodström), 3 ex Segersta, Runtuna 19.12-31.12 (Kjell Karlsson).

Även hos fjällvråken ökade antalet övervintrande

fåglar från 14 vinterfynd 1997 till hela 47 ex 1998.

KUNGSÖRN *Aquila chrysaetos*

Två subad Hässelbyholm, Strängnäs 4.1 (Eva-Lena, Bo Hernod), 1 ex 3k Nynäs naturreservat, Nyköping 4.1 (Lennart Wahlén), 1 ex S Rellingeviken, Fogdö, Strängnäs 8.1 (Lars Broberg), 1 ex subad Bergshammar, Fogdö 11.1 (Magnus Brandel, Lars Broberg), 1 juv Nynäs naturreservat, Nyköping 16.1 (Lennart Wahlén), 1 ex 5k Djupvik, Nedre Ålsjön samt 1 ex Djupvik, Skogsbyn, Katrineholm 17.1 (Anders Nothagen), 1 ex Segersta, Runtuna 17.1 (Kjell Karlsson), 1 ad Stacksund, Mellanmarviken 24.1 (Björn Carlsson), 1 juv Lerhagatippen, Södertälje 24.1 (Daniel Bengtsson), 1 ex mot NV Skogsängen, Eskilstuna 24.1 (Mati Nömm), 1 ex Sundbyholmsarkipelagen, Eskilstuna 7.2 (Pedro Haglund), 1 ex Granfjärden, Strängnäs 8.2 (Pedro Haglund, Katarina Bodlund), 2 ex Stav, Hölö 10.2 (Mats Blomstedt), 1 ex Lästringe 16.2 (Tommy Tyrberg), 1 subad Stenkvistafälten, Eskilstuna 22.2 (Hans Bergström), 1 ex Råby-Rekarna, Eskilstuna 24.2 (Lennart Karlsson), 1 ex Valnaren, Länna, Strängnäs 29.3 (Andersson) samt 1 ex 2k på samma lokal 4.4 och 17.4 (Staffan Hellbom), 1 ad Marsäng, Oxelösund 17.9 (gm JonnyWerdin), 1 subad samt 1 juv Horn, Nyköping 20.9 (Ola Jonson), 1 juv Sjösa Gård, Nyköping 20.10 (Jörgen Israelson), 1 ex Lövön, Eskilstuna 1.11 (Solveig Blomqvist), 1 juv Högkärr, Nyköping 14.11 (Bo Altstedt), 1 ex Segersta, Lövsund, Runtuna 15.11 (Kjell Karlsson), 1 ex mot S Skogsängen, Eskilstuna 20.12 (Mati Nömm), 1 ad Vadsjön, Husby-Oppbunda Nyköping 21.11 (Göran Andersson, Katarina Bodström), 1 subad Hartsö-arkipelagen NO Nyköping 30.11 (Lennart Wahlén), 1 ad S Billsbro, Vingåker 20.12 (Per Moqvist), 1 ex Segersta, Runtuna 25.12 (Kjell Karlsson).

Sena vårobservationer:

En juv Stacksund, Mellanmarviken, Mariefred 5.5 (Björn Carlsson) samt 2 ad på lämplig lokal i Sörmland 20.5.

Trettioen höst- och vinterobservationer ligger i

nivå med tidigare år. Intressant är den sena maj observationen.

MINDRE SKRIKÖRN *Aquilapomarina* (1-1)

Tillägg 1997:

Ett ex sträckte över Horn-Strandstuvikenområdet 14.9 (Mikael Ackelman, Olle Pehrs, Ann-Karin Sundqvist, Thomas Larsson).

Fågeln upptäcktes från fågeltornet vid Strandstuviken då den kom inflygande från norr. Istället för att dra vidare söderut så sågs den sakta dra sig allt längre åt öster för att sedan gå tillbaks mot norr. Flera observatörer som var vid Horn lyckades turligt nog få syn på fågeln om än på långt håll. Det första fyndet i rapportområdet är från 1870 då en fågel sköts! Den 24.1 på Femöre i Oxelösund.

FISKGJUSE *Pandion haliaetus*

Ett ex Hällstugan, Ö Vingåker 24.2 (Katrinelholmskuriren gm Urban Rundström), 1 ex Oxelösund 28.2 (Johan Nylund).

TORNFALK *Falco tinnunculus*

Fem övervintrande tornfalkar, 2 konstaterade häckningar, 2 misslyckade häckningar samt 9 observationer under häckningstid är i stort sett likvärdigt med tidigare år.

Det blev alltså ingen häckning i Strängnäs domkyrkotorn i år. Omfattande takarbeten på kyrkan hela våren och sommaren kanske har stört? (Lars Broberg). Även vid Uthamnen, Södertälje stördes ett par tornfalkar av renoveringar vilket förmodligen medförde att häckningen uteblev (Lennart Magni).

Vi får hoppas att årets gnagartillgång ökar tornfalksrapporterna för 1999.

AFTONFALK *Falco vespertinus* (34-1)

En hona (2k+) Sätterstamaden NO Nyköping 13.6 (Lennart Wahlén).

STENFALK *Falco columbarius*

Endast vårsträckande stenfalkar är rapporterade vilket är märkligt då tyngdpunkten på rapporter normalt brukar ligga under höststräcket.

LÄRKFALK *Falco subbuteo*

Åtta säkra samt 7 troliga häckningar har i år blivit rapporterade. Fortsätt att rapportera in observationer under häckningstid så att vi kan bilda oss en uppfattning om hur stora de sörmländska lärfalkarnas population är.

PILGRIMSFALK *Falco peregrinus*

En ad Hannsjön, Kiladalalen V Nyköping 9.3 (Tommy Ubbesen), 1 ex Varsta, Eskilstuna 19.4 (Leif Carlsson), 1 ad Gorsingeholm, Strängnäs 26.4 (Göran Celleroth), 1 juv Sjösaviken, Nyköping 5.9 (Göran Altstedt), 1 juv 7.9 samt 9.9 Strandstuviken (Thomas Larsson, Roger Jonasson), 1 sträckande Marsäng Oxelösund 5.9 (Leif Nyström), 1 juv Stenkistafälten, Eskilstuna 10.9 (Anna Struwe, Solveig Blomqvist), 1 juv Strandstuviken, Nyköping 16.9 (Ulf Andersson), 1 ex Branthälls gård, Nyköping 20.9 (Mikael Ackelman), 1 ex SO Sjösaviken, Nyköping 20.9 (Göran Altstedt), 1 ex Horn, Nyköping 20.9 (Ola Jonsson), 1 sträckande Häggånsviken, Tullgarn 22.9 (Jan Gustafsson gm, Stefan Classon), 1 ex Stenkistafälten, Eskilstuna 25.9 (Joakim Strengbom), 1 ex Hävringe, SO Oxelösund 25.9 (Leif Nyström), 1 juv Slätten, N Eskilstuna 29.9 (Joakim Strengbom), 1 juv sträckande vid Marsäng, Oxelösund 9.10 (Anki Andersson), 1 ad Horn, Nyköping 24.10 (Jörgen Israelsson, Jan Sjöstedt).

Det är som vanligt svårt att få grepp om hur många pilgrimsfalkar som rör sig i området runt Nyköping och Oxelösund under september. Anmärkningsvärt är att det bara gjordes 3 vårobservationer.

RAPPHÖNA *Perdix perdix*

Enstaka observationer med upp till 16 ex har gjorts vid Mörkö under större delen av året. Andra lokaler är Gorsingeholm, Runtuna, Studsvik, Hista Mariefred mfl.

Nästan alla observationer kommer från kända utsättningsställen eller i närheten av sådana. Det är numera inte ovanligt att man sätter ut raphöhns vilket syns på det ökade antalet observationer från rapportområdet. Från och med 99 års rapport tas raphöhnan bort från rapportmallen.

VAKTEL *Coturnix coturnix*

Spelande fåglar:

Ett ex Vadsjön, Husby-Oppunda 18.5 (Ulf Andersson), 1 ex Lötén, Mörkö 31.5 (Jan Oldebring), 1 ex Lindbacke, V Nyköping 14.6 (Mikael Ackelman), 1 ex N Rundholm, Söderfjärden 23.6 (Lars Broberg), 1 ex Fageräng, Björksund 29.6 (Hans Westerberg) samt 1 ex Nora Mörkö 11.7 (Mats Blomstedt) och Aspbacken, Mörkö 12.7 (Stefan Clason), samma fågel?

Sju fynd är något färre än normalt.

VATTENRALL *Rallus aquaticus*

Vinter:

Ett ex reningsverket, Brandholmen Nyköping 1.1-1.2 samt 21.2 (Göran Altstedt mfl), 1 ex Eksågstornet, Söderfjärden 4.1 (Kent Söderberg) samt reningsverket, Brandholmen 29.12 (Marianne Mattiasson).

Vinterobservationer av vattenrall har blivit allt vanligare. Det beror nog inte bara på mildare vinterrar utan snarare tvärt om då strängare vintrar oftast drar fåglarna till öppet vatten och är lättare att se. Brandholmen reningsverk i Nyköping har på senare år varit en säker lokal för vinterfynd av vattenrall.

SMÅFLÄCKIG SUMPHÖNA *Porzana porzana*

Spelande fåglar:

Ett-två ex Valnaren, Länna 2.5-31.5 (Kent Söderberg, Staffan Hellbom), 1 ex Flatburen N Mariefred 8.5-30.5 (Johan Skutin), 1 ex Fårsjön, Lästringe 12.5 (Lennart Wahlén), 1-2 ex Lövsund, Runtuna 19.5-12.6 (Lennart Wahlén, Jan Gustafsson), 1-2 ex Norrtunasjön NV Gnesta 19.5-24.5 (Lennart Wahlén, Ulf Andersson), 2 ex Rönneln,

Byringe 20.5 (Raoul Karlsson, Christina Clausen), 1 ex Aspa N Nyköping 24.5-28.5 (Leif Nyström, Katarina Bosröm), 2 ex Floden, Flodafors 5.6 (Håkan Lernefalk), 1 ex Svanviken Nyköping 26.6 (Jörgen Israelsson) samt 2 ungfåglar som ringmärktes vid Idö märkplats Söderfjärden 3.9 (Lars Broberg).

MINDRE SUMPHÖNA *Porzana parva* (46-1)

Ett ex Rokaudd, Överselö 17.5 (Joakim Ed, Björn Carlsson, Kent Söderberg).

Mindre sumphönan är numera årlig i rapportområdet.

KORNKNARR *Crex crex*

Sammanlagt 27 ex på 22 lokaler bl a 2-3 ex vid Jakobsberg, Björnlunda 17.5-29.5 (Ulf Andersson, Lennart Wahlén) och 2 ex vid Råby-Rekarne k:a 5.6 (Bo Gustavsson).

Rekordmånga kornknarrar och en uppsjö rapporter visar att många sökt sig ut på nattfågellyssning under försommarnätterna.

RÖRHÖNA *Gallinula chloropus*

Arten är rapporterad från 14 lokaler. Häckning har konstaterats på 6 av dessa bl avid Anderslunds koloniområde Nyköping med 5 juv.

Rörhönan rapporteras från allt fler lokaler vilket är glädjande. Från Nyköpings säkraste lokal Slottedammen har rörhönsen försvunnit efter en upprepning av dammen. Inga vinterobservationer i år.

TRANA *Grus grus*

Vinter:

Två ex Flodatrakten, NO Katrineholm 16.1 (gm Urban Rundström).

Det är ytterst ovanligt med vinterfynd. Rapporter i övrigt i normal omfattning.

STRANDSKATA *Haematopus ostralegus*

Par observerade under häckningstid på några plat

ser längs Mälaren och vid inlandssjöar men utan att häckning har kunnat konstaterats.

MINDRE STRANDPIPARE *Charadrius dubius*

Tio rapporterade häckningar inom rapportområdet (varav 6 i Strandstuviksområdet), vilket är några fler än 1997. Det verkliga antalet häckningar är sannolikt mångdubbelt större då många observerade par på lämpliga häckningsplatser inte följs upp sommartid.

Flera par observerade i rapportområdet på lämpliga häckningsplaster under april-juni, dock utan att häckning har konstaterats.

STÖRRE STRANDPIPARE *Charadrius hiaticulus*

Ingen inlandshäckning rapporterad. Tidigare år endast något eller några få häckande par rapporterade från inlandet.

FJÄLLPIPARE *Charadrius morinellus* (32-2)

Två höstobservationer:
En juv vid Stenkvistafälten, Eskilstuna 6.9 och 10.9 (Bo och Eva-Lena Hernod, Kent Carlsson, Solveig Blomqvist) samt 1 juv Hägnäsviken, Tullgarn 20.9 (Lars Davner).

Fjällpiparen är ytterst sparsam i rapportområdet med enstaka observationer per år, oftast i september. Möjligen också förbisedd då de kan rasta med enstaka individer på oplöjda fält var som helst i landskapet.

AMERIKANSK TUNDRAPIPARE *Pluvialis dominica* (0-1)

Tillägg 1997:

Ett överflygande ex Södra Enskär 20-21.9 (Lennart Wahlén, Urban Rundström, Christer Larsson, Bengt Lindström).

En synnerligen udda obs på en udda plats. Fågeln kom flygande ensam över observatörerna den 20:e och gjorde sträckförsök flera gånger innan den vände tillbaka norrut. Samma individ hördes åter

göra ett sträckförsök på eftermiddagen den 21:a men sågs sedan återvända norrut igen! Tundrapipare är mycket ovanliga men årliga gäster i landet.

LJUNGPIPARE *Pluvialis apricaria*

Av större flockar kan nämnas 100 ex vid Hörningsholm, N Mörkö 2.5 (Bertil Vidbom) och 100 ex SV Floda k:a, Katrineholm 6.5 (Göran Andersson, Katarina Boström).

KUSTPIPARE *Pluvialis squatarola*

Inlandsobservationer:

Fem sträckande Gagnhäll, Fiskeboda, Hjälmaran 20.7 (Göran Andersson, Katarina Boström) och på samma lokal 13 ex mot V 25.7 (Per Flodin) och 2 sträckande 9.8 (Lillemor Däckfors, Marianne Mattiasson). 2 ex Vadsjön, Husby-Oppunda 4.8 (Per Flodin), 9 sträckande Forssjö bruk, Katrineholm 5.8 (Urban Rundström), 1 sträckande Stensjön, St Malm 29.8 (Urban Rundström), 1 ex Berga 31.8 (Lillemor Däckfors), 2 ex sträckte SV Berg, Ytterselö 8.9 (Fredrik Ellin), 3 ad vid Hammarbyfälten, Eskilstuna 20.9 (Kent Carlsson) och 1 juv vid Stenkvistafälten 11.10 (Kent Carlsson).

Detta är betydligt fler inlandsobservationer jämfört med 1997. Inga vårobservationer vare sig i kustbandet eller i inlandet. Vädret är ofta avgörande om arktiska vadare rastar eller inte under vårsträcket.

TOFSVIPA *Vanellus vanellus*

En vinterobservation (dec-jan): 1 ex Örstigsfjärden, Nyköping 11.1 (Mikael Ackelman).

KUSTSNÄPPA *Calidris canutus*

Tio ex Berga viltvatten, Högsjö 24.7 (Lillemor Däckfors). 13 ex mot V Gagnhäll, Hjälmaran 25.7 (Per Flodin, Göran Andersson, Katarina Boström) och på samma lokal 4 sträckande 9.8 (Lillemor Däckfors, Marianne Mattiasson). 18 sträckande Forssjö bruk, Katrineholm 5.8 (Urban Rundström).

Liksom kustpipare betydligt fler inlandsobservationer detta år jämfört med föregående år.

SANDLÖPARE *Calidris alba*

Ett ex rastande Skeppsklubben 28.7, 1 ex rastande S Enskär 29.8 och 1 ex rastande Garkast 4.9 (Lennart Wahlén).

Sandlöparen är tillsammans med myrsnäppan den mest sparsamma arktiska vadaren under såväl vårsom höststräck. De observationer som görs gäller oftast sträckande eller rastande individer i ytterskärgården och då ofta under sensommar och höst.

SMÅSNÄPPA *Calidris minuta*

Ingen vårobservation.

Ett ex Berga viltvatten, Vingåker 15.7 (Lillemor Däcksfors), 1 juv vid Ekeby våtmark 17.8 (Kent Carlsson), 3 juv Berg, Selaön, Strängnäs 29.8 (Fredrik Ellin), 1 ex Gesta viltvatten 30.8 samt 3 ex på samma lokal 2.9 (Kent Söderberg, Torsten Carlsson), 48-60 ex Berga viltvatten, Vingåker 2-6.9 (Lillemor Däcksfors, Marianne Mattiasson), 2-7 ex Öknamaden, Flodafors, Katrineholm 4-10.9 (Roland Ståhlberg, Göran Andersson, Katarina Boström), 2-8 ex vid Stenkvistafälten, Eskilstuna 5.9-20.9 (Kent Carlsson, Bo och Eva-Lena Hernod mfl) och 3 ex Berga viltvatten, Vingåker 8-9.9 (Robert Öhman).

Betydligt fler observationer av denna relativt sparsamma vadare liksom för andra arktiska vadare detta år jämfört med 1997. Väder och vind var mer gynnsamt för rastande fåglar.

MOSNÄPPA *Calidris temminckii*

Vårobservationer inlandet:

Två-åtta ex vid Ekeby våtmark, Eskilstuna 17-24.5 (Bo och Eva Len Hernod, Hans Bergström mfl), 3 ex Gesta viltvatten, Stallarholmen 19.5 (Kent Söderberg), 2 ex Kjula reningsverk, Eskilstuna 21.5 (Magnus Brandell) och 2 ex Pilkrogsviken, Järna 22.5 (Daniel Bengtsson).

Sensommarobservationer inlandet:

Två-tre ex Berga viltvatten, Vingåker 7-11.8 (Lillemor Däcksfors) och på samma lokal 1 juv 29.8 (Fredrik Ellin) och 3 ex 2.9 (Lillemor Däcksfors). 2-6 ex vid Ekeby våtmark, Eskilstuna 28.7-6.8 (Bo och Eva-Lena Hernod m fl) och 1 ex Gesta viltvatten, Toresund 23.8 (Kent Söderberg).

Betydligt fler inlandsobservationer jämfört med föregående år.

TUVSNÄPPA *Calidris melanotos* (2-1)

En juv Labro ängar, Nyköping 9-10.10 (Jan Gustafsson, Anki Andersson). Andra fyndet i rapportområdet (Sörmland exkl Södertörn).

SPOVSNÄPPA *Calidris ferruginea*

Vårobservationer:

Ett ex Strandstuviken 13-14.5 (Jan Gustafsson, Anki Andersson, Lennart Wahlén).

Inlandsobservationer:

Ett-tre ex Berga viltvatten, Vingåker 15.7-25.7 och 1-4 ex på samma lokal 2-6.9 (Lillemor Däcksfors), 9 ex mot V Gagnhäll, Hjälmaran 25.7 (Per Flodin), 2 ex vid Ekeby våtmark, Eskilstuna 19.7 (Kent Carlsson) och 1-5 ex på samma lokal 25.7-7.8 (Bo och Eva-Lena Hernod, Kjell Thorsén, Magnus Brandell).

SKÄRSNÄPPA *Calidris maritima*

20-200 ex Hartsö-arkipelagen 4.1-7.4 (Lennart Wahlén, Jan Oldebring) och 2-150 ex Hartsö-arkipelagen 30.10-30.12 (Lennart Wahlén). Tre ringmärkta individer, bl a en fångad för tredje vintersäsongen i rad, märkt på Nidingen, Västkusten.

Skärnsnäppan är en regelbunden övervintrare i Sörmlands yttre skärgård med vanligtvis upp till några hundra individer. De första anländer i oktober och stannar på våren i avtagande antal fram till maj. Observationer längre in i kustbandet eller i inlandet är däremot extremt ovanligt.

KÄRRSNÄPPA *Calidris alpina*

Inlandsobservationer:

Tio ex Berga viltvatten, Vingåker 15.7 och 1 ex på samma lokal 25.7 (Lillemor Däckfors), 4-5 ex Gorsingeholm, Strängnäs 19.7 och 21.7 (Staffan Hellbom, Torsten Carlsson) och 1 ex på samma lokal 22.7 (Leif Karlsson), 6 sträckande Gagnhäll, Fiskeboda, Hjälmmaren 25.7 (Göran Andersson, Katarina Boström), 6 ex Ekeby våtmark, Eskilstuna 26.7 (Lennart Eriksson) och 1-8 ex på samma lokal 1-5.8 (Bo och Eva-Lena Hernod mfl), 4 ex Näsnaren, Katrineholm 16.8 (Agne Swenzén), 6 ex Berga viltvatten, Vingåker 18.8 (Lillemor Däckfors) och 1 ex på samma lokal 19.8 (Robert Öhman), 5 ex Gesta viltvatten, Tore-sund 30.8 (Kent Söderberg), 1-12 ex på Stenkvistafälten 1-20.9 (Solveig Blomqvist, Lars Eriksson mfl) och 1 ex sträckte förbi Kyrkviken 27.9 (Patrik & Kent Söderberg).

Inga vårobservationer i inlandet.

MYRSNÄPPA *Limicola falcinellus*

Ett ex Västerviken, Tullgarn 29.5 (Jan Oldebring), 1 ex Strandstuviken 4.6 (Lennart Wahlén) och på samma lokal 1-2 ex 16-25.7 (Lennart Wahlén, Thomas Larsson, Göran Andersson) och 1 ex Snäckviken/Strandstuviken 28.8 (Jörgen Israelsson).

Antalet observationer av normal omfattning för rapportområdet. Myrsnäppan är tillsammans med sandlöparen den mest sparsamma arktiska vadaren under vår- och höststräcket.

BRUSHANE *Philomachus pugnax*

140-900 ex Strandstuviken 29.8-8.9 (Stefan Bengtsson, Mickael Ackelman, Jan Gustafsson, Marianne Mattiasson), 300 ex Romholmen, Nyköping 1.9 (Göran Altstedt), 100 ex Horn, Nyköping 2.9 (Bertil Karlsson), 150 ex Öknamaden, Flodafors 4-10.9 (Roland Ståhlberg, Göran Andersson) och 100-150 ex Stenkvistafälten, Eskilstuna 4-5.9 (Kent Carlsson).

Ovanligt stora flockar under höstsäsongen.

DVÄRGBECKASIN *Lymnocyrtes minimus*

Vårobservationer:

Ett ex Pilkrogsviken, Järna 8.4, 2-7 ex 27-30.4 och 1 ex 10.5 (Daniel Bengtsson), 1 spelande Brobyviken, Tumbo, Eskilstuna 25.4 (Kent Carlsson), 1 ex nya tornet i Valnaren, Länna 28.4 (Patrik, Rosie & Kent Söderberg), 1 ex Bärstakärret, Stigtomta 4.5 (Leif Ståhl) och 1 spelande Vadsjön 12.6 (Kent Carlsson).

Höstobservationer:

Ett ex Horn, Nyköping 11.9 (Göran Altstedt), 1 ex Marsäng, Oxelösund 28.9 (Jonny Werdin), 1 ex S Enskär 30.9 (Lennart Wahlén, Kent Carlsson), 1 ex Söderfjärden, Mälaren 7.10 (Lars Broberg) 1 ex Labro ängar, Nyköping 10.10 (Jörgen Israelsson), 1 ex Sjösaviken, Nyköping 11.10 (Göran Altstedt), 1 ex Tullgarnsnäs 16.10 (Stefan Clason), 1 ex Lövsund, Runtuna 31.10-1.11 (Kjell Karlsson) och 1 ex Brännäs våtmark, Oxelösund 22.12 (Lennart Wahlén).

DUBBELBECKASIN *Gallinago media* (38-5)

En spelande Labro ängar, Nyköping 11.5 (Jan Gustafsson), 1 spelande Lövsund, NO Nyköping 22.5 (Jan Gustafsson, Anki Andersson), 1 ex Valla, Ytterselö, Strängnäs 6.9 (Kent Söderberg), 1 ex Svanviken, Nyköping 29.9 (Jonny Werdin) och 1 ex Horn, SO Nyköping, 11.10 (Bertil Karlsson).

Arten är mycket sparsam under sträcket med ca 1-3 ex per år.

RÖDSPOV *Limosa limosa* (76-7)

Ett ex Labro ängar, Nyköping 21.4 (Jan Gustafsson), 1 ex sträckande över Nyköping 22.4 (Lennart Wahlén), 2 ex Strandstuviken 22.4 (Jörgen Israelsson) och 1 ex på samma lokal 23.4, 1 ex Häggånsviken, Tullgarn 28.4, 1 ex Berga viltvatten, Vingåker 1.5 (Robert Öhman) och 1 ex Reningsverket, Eskilstuna 14.7 (Kerstin Svensson).

Rödspoven är en årlig rastare i landskapet utan någon känd häckning. Antalet observationer av

rastande individer har ökat under de senaste åren både vår och höst.

MYRSPOV *Limosa lapponica*

Inlandsobservationer:

50 ex mot V Gagnhäll, Hjälmaren 25.7 (Göran Andersson, Katarina Boström, Per Flodin), 1-3 ex Ekeby våtmark 25.7-5.8 (Bo och Eva-Lena Hernod, Magnus Brandell, Lillemor Däckfors), 8 sträckande Forssjö bruk 5.8 (Urban Rundström), 1 ex mot V vid Pottskär, Hjälmaren 4.8 (Barbro Hedström, Björn Fors), 2 ex Berga viltvatten, Vingåker 5-7.8 (Lillemor Däckfors), 2 ex mot V Idöholmen, Söderfjärden 9.8 (Bo och Eva-Lena Hernod) och 6 ex mot S Ärna Södergård 20.8 (Lennart Bolund).

Ingen vårobservation.

Något fler inlandsobservationer än normalt av denna relativt sparsamma sträckgäst.

SMÅSPOV *Numenius phaeopus*

Ett ex Örstignäs, Nyköping 28.4 (Lennart Wahlén), 1 ex mot NO vid Enskär 1.5 (Lennart Wahlén), 1 ex Vadsjön, Husby-Oppunda 11.5 (Jonny Werdin), 1 ex rastande vid Enskär 7.7 (Lennart Wahlén), 1 ex Strandstuviken 15-16.7 (Jörgen Israelsson, Marianne Mattiasson) och 31.7-2.8 (Jan Gustafsson, Anki Andersson), 2 ex Marsäng, Oxelösund 18.7 (Lars Hansson), 1 sträckande Tullgarnsnäs 4.8 (Daniel Bengtsson) och 1 ex Vängsö flygfält, Gnesta 21.8 (Bertil Karlsson).

Småsponen är en sparsam sträckgäst i landskapet.

STORSPOV *Numenius arquata*

Ingen konstaterade häckning rapporterad under året. Däremot observerad på lämpliga häckningslokaler under häckningstid, bl a på N Mörkö (Mats Blomstedt) och vid Hallbosjön (Ulf Andersson).

Av större flockar kan nämnas 220 ex i 5 flockar vid Närsjöfjärden 25.4 (Pedro Haglund, Karolina Bodlund).

RÖDBENA *Tringa totanus*

Ingen inlandshäckning rapporterad. Sannolik häckning vid Vadsjön, Husby-Oppunda, då 2 juv sågs 15.7 (Göran Andersson, Katarina Boström).

ROSKARL *Arenaria interpres*

Två par häckande (1+2juv) i Trutbådaområdet, Nyköping (Arne Andersson) och på Skeppsklubben, Sörmlandskusten (Lennart Wahlén). Troligen ytterligare 1-3 häckande par i skärgården.

Inlandsobservationer:

Ett ex Vadsjön, Husby-Oppunda 1.5 (gm Per Flodin) och 4 ex rastande Fiskeboda, Hjälmaren 17.5 (Anders Nothagen).

SMALNÄBBAD SIMSNÄPPA *Phalaropus lobatus*

Fem ex rastande (3 minuter!) vid Strandstuviken 27.5 (Jörgen Israelsson) och 3 ex på samma lokal 30.5 (Lennart Wahlén), 1 hane Västerviken, Tullgarn 1.6 (Daniel och Stefan Bengtsson, Jan Oldebring), 1 ex Lövsund, Runtuna 29.8 (Kjell Karlsson), 2 ex Rävsvikens viltvatten, St Malm 29.8 (Anders Nothagen), 1 juv Strandstuviken 29.8 (Stefan Bengtsson), 1 ex Fiskeboda 30.8 (Hjördis Carlsson), 1 ex Berga viltvatten, Vingåker 2-6.9 (Lillemor Däckfors, Ulf Larsson) och 1 ex på samma lokal 8-9.9 (Robert Öhman).

LABB *Stercorarius parasiticus*

Två häckningar (3 juv) i Trutbådaområdet, Nyköping (Arne Andersson) och 1 häckning (1 juv) i Oxelösunds skärgård (Arne Andersson).

Labbs ses mycket sporadiskt i inlandet och då oftast som sträckande i Mälaren och Hjälmaren i augusti-september. Även i inre kustbandet, t ex vid Tullgarn och Strandstuviken, ses labb mycket sällan.

FJÄLLABB *Stercorarius longicaudus* (1-1)

En ad mot NO Enskär, Sörmlands skärgård 1.5 (Lennart Wahlén). Andra fyndet i rapportområdet (Sörmland exkl Södertörn).

BREDSTJÄRTAD LABB *Stercorarius pomarinus* (11-3)

Tre ad ljus fas (1+2) Enskär, Sörmlands skärgård 2.5 (Lennart Wahlén).

DVÄRGMÅS *Larus minutus*

Vårobservationer:

Två ad och 7 1k Vadsjön, Husby-Oppunda 29.4 (Per Flodin) och på samma lokal 9 ex (4 ad, 5 2K) 1.5 (Per Flodin) och 1 ex 2.5 (Leif Ståhl), 2 ad Strandstuviken 30.4 (Per Flodin), 6 ad mot Ö Rokaudd, Överselö 30.4 (Fredrik Ellin), 1 ad Rävsvikens viltvatten, St Malm 9.5 (Anders Nothagen, Stig Löwenhamn), 2 2k Näsnaren, Katrineholm 10.5 (Agne Swenzén, Anders Nothagen), 3 1k Torpfjärden, Husby-Oppunda 10.5 (Toomas Maadre) och 1 ad Strandstuviken 10.5 (Ola Jonsson).

Sommar/höst:

Tre sträckande Gagnhäll, Fiskeboda, Hjälmaren 28.7 (Urban Rundström) och 3 stationära på samma lokal 31.7 (Göran Andersson, Katarina Boström) samt enstaka ad och juv vid Pottskär, Tumbo 3-6.8 (Hjördis Carlsson, Barbro Hedström mfl).

Observationer av dvärgmåsen under våren är sparsamma både vid kusten och i inlandet. Under återsträcket på sensommaren och hösten är den dock vanligare och då särskilt vid Hjälmaren och Mälaren, med Fiskeboda vid Hjälmaren som en mycket god sträcklokal. Dvärgmåsen har Hjälmaren och Mälaren som en viktig sträckled mot V och SV under återsträcket.

SKRATTMÅS *Larus ridibundus*

Kolonier har rapporterats från 14 lokaler (24 lokaler 1997) väl spridda i rapportområdet. Antalet rapporterade par och kolonier visar inte skattmåsens egentliga numerär i rapportområdet, då det inte baseras på någon systematisk inventering (mer än i vissa fall av enskilda personer på någon eller några lokaler).

Av större flockar kan nämnas 500 ex

Gorsingeholm, Strängnäs 5/4 (Leif Karlsson) och 300 ex sträckande Gagnhäll, Fiskeboda, Hjälmaren 21.7 (Stig Löwenhamn).

VITTRUT *Larus hyperboreus* (32-3)

En 2k Björshults soptipp, Nyköping 3.1 (Göran Andersson, Katarina Boström) 1 2k Marsviken/Hummelvik, SV Oxelösund 4.1-24.1 samt 22.2 (Jan Gustafsson, Leif Nyström, Jonny Werdin), 1 2k Nyköpings hamn 11.2-22.3 (Jörgen Israelsson m fl), 1 3k Nyköpings hamn 12.2-22.3 (Jörgen Israelsson m fl), 1 3k Mälby, Torshälla, NV Eskilstuna 21.2 (Björn Fors), 1 2k Sjösaviken, Nyköping 22.3-29.3 (Bertil Karlsson).

Antalet individer bedöms till 3 olika individer. 2k-fågeln runt Nyköping och Marsviken under perioden bedöms vara samma individ.

Vittruten är mycket sparsam men årlig i landskapet och ses oftast med enstaka individer under perioden december-mars. De mycket stora flockarna med gråtrut vid Nyköpings sopstation (Björshult) vintertid och närheten till öppet kustnära vatten drar till sig ca 1-3 ex per vintersång. Det rör sig oftast om ungfåglar eller individer under sin andra vintersång. Gamla vittrutar är extremt sällsynta överhuvudtaget och har aldrig observerats i landskapet.

HAVSTRUT *Larus marinus*

En möjlig inlandshäckning rapporterad: 1 par på bo Gimpelstenarna, Granfärden 15/5 (Thomas Pettersson).

TRETÅIG MÅS *Rissa tridactyla* (22-3)

En 2k mot NO vid Lillrö, Sörmlandskusten 10.4 (Lennart Wahlén, Christer Larsson), 1 ad rastande Strandstuviken 29.4 (Jörgen Israelsson) och 1 juv Femöre huvud, Oxelösund 10.11 (Thomas Larsson).

Tretåiga måsen är mycket sparsam i landskapet och ses i förekommande fall oftast längre ut i skärgården eller vid Bråvikenkusten vid pålandsvind under senhösten.

SKRÄNTÄRNA *Sterna caspia*

80-90 häckande par vid Grässkären, Sörmlands skärgård. 143 juvenila märkta (Roland Staav).

KENTSK TÄRNA *Sterna sandvicensis* (43-1)

En ad mot NO vid Enskär 2.5 (Lennart Wahlén).

Kentsk tärna är mycket sparsam i landskapet och ses oftast längre ut i kustbandet under återsträck juli-augusti.

SMÅTÄRNA *Sterna albifrons* (39-3)

En ad vid Strandstuviken 15-18.8 (Marianne Mattiasson mfl) och 1 juv på samma lokal 18-23.8 (Stefan Bengtsson, Mattias Gerdin) samt 1 juv Marsäng, Oxelösund 26.8 (Jonny Werdin), möjligen samma individ som vid Strandstuviken.

Småtärnan är i stort sett årlig i Sörmland sedan 1972.

SVARTTÄRNA *Chlidonias niger*

Tre ex Valla viltvatten, St Malm 10.5 (Håkan Lernefalk), 1 ex Skudern, Malmköping 26-27.5 (Jukka Väyrynen), 2 ex Strandstuviken 27.5 (Jan Gustafsson), 1 ex Elvestasjön 29.5 (Bert och Elsa Olausson), 5 ex Karvik-Torp, Ö Hjälmaren 8.7 (Lennart Bolund) och 9 sträckande Gagnhäll, Fiskeboda, Hjälmaren 28.7 (Urban Rundström).

SILLGRISLA *Uria aalge*

Ett ex Garkast, Bälinge 8.2 (Göran Altstedt).

Tillägg för 1997:

Ett ex vinterdräkt Kvicksund 23-25.9 (Pentti J Tatti, Hans-Olof Hellkvist, Markus Rehnberg).

Inga rapporter från sommaren och om antalet häckningar som normalt sett finns i ytterskärgården.

TORDMULE *Alca torda*

Ca 50 ex i ytterskärgården 8.2 (Göran Altstedt). En häckning i Strandstuviksområdet, Nyköping (Anki Andersson, Jan Gustafsson, Jan Karlsson) och ca 40 juvenila sågs i ytterskärgården, NO

Nyköping 7.7 (Lennart Wahlén).

Inga antalsuppgifter om häckningar i ytterskärgården samt från Hartsö-Enskärs området.

ALKEKUNG *Alle alle* (12-3)

Ett ex sträckande NO Hartsö, Nyköping 18.4 (Lennart Wahlén), 1 ex Lacka, Nyköping 24.11 (Jonny Werdin) samt samma fågel vid Sävo, Nyköping 25.11 (Lennart Wahlén) och 1 ex Högsten, Oxelösund 10.12 (gm Leif Nyström).

Ett år med flera observerade individer än vanligt. Arten är inte årlig i vårt område.

SKOGSDUVA *Columba oenas*

Ett ex Horn, Nyköping 17.1 (Göran Altstedt), 1 ex Härad samhälle 23.2 (Leif Karlsson), 4 ex Årsta, Runtuna, Nyköping 5.12 (Kjell Karlsson), 14 ex N Mörkö 20.12 (Stefan Clason), 5-12 ex Valla, Selaön, Strängnäs 23-27.12 Fredrik Ellin samt 1 ex N Mörkö 31.12 (Stefan Clason).

Övervintring eller försök till sådan sker endast vissa år. Vintern 1998-99 verkar det som flera individer försöker klara av, hur det blir med det får vi se i nästa rapport som avser 1999.

RINGDUVA *Columba palumbus*

Flera individer som övervintrar i området, samt flertalet ex som sträcker förbi redan i januari. Ca 70 ex sedda under januari och december.

TURKDUVA *Streptopelia decaocto*

Se separat artikel, då arten har varit riksinventeringsart under 1998.

TURTURDUVA *Streptopelia turtur* (39-1)

Ett ex Nora, Mörkö, Järna 26.9 - 30.9 (Stefan Clason, Lars-Åke Karlsson, Evert Eriksson, Jan Oldebring, Mats Blomstedt).

Tredje året i rad med arten i rapportområdet.

BERGUV *Bubo bubo*

En ökning till 19 rapporterade häckningar eller

individer som setts eller hörts under häcknings-tid.

FJÄLLUGGLA *Nyctea scandiaca* (13-1)

Fynd gällande 1995.

Ett ex Ringsö, Nyköping 26.3 eller 28.3 1995 (Henrik Jansson gm Ola Jonsson).

Fyndet under 1995 gör att det nu setts 14 fjällugglor i rapportområdet.

HORNUGGLA *Asio otus*

Under vintermånaderna är arten sedd vid flera tillfällen, 1 ex Länna bruk, Strängnäs 13.1 (Bernt Andersson), 1 ex Husby Enskifte, Eskilstuna 1.2 (Leif Carlsson), 1 ex Mälby, Torshälla 14.2 (Björn Forss) samt 3 ex Aspa gård, Oxelösund 19.12 Tommy Knutsson.

Häckningsrapporterna är en ökning med 8 jämfört med förra året. I år alltså 28. Snittet för de senaste 6 åren har varit drygt 25 häckningar, årets siffra var alltså lite bättre än genomsnittet. Den individ som sågs under januari är säkert fågel som har övervintrat medan de som sågs i februari kan mycket väl ha varit en tidiga vårfåglar likväl som övervintrare. Decemberobsen av 3 ex i Oxelösund var säkert fåglar som rastade på flyttning söderut. De eftersöktes i området där de hade setts dagarna efter utan att kunna hittas.

JORDUGGLA *Asio flammeus*

Ett ex Hälleby, Eskilstuna 13.4 (Hans Bergström).

Ett av de sämsta åren på länge, kanske det sämsta någonsin för observerade individer i rapportområdet.

NATTSKÄRRA *Caprimulgus europaeus*

Ett rekordår för arten, hela 38 spelande ex samt 1 ex funnet dött och 1 ex ringmärkt på Enskär.

Detta gjorde nu att hypotesen om vart fjärde år sprack. Nattskärran kanske styrs av väderförhållanden i övervintringsområdet och hur vädret är på andra sidan av Östersjön när de har sin

sträcktid. 1998 var ju ett bedrövligt år ur vädersynpunkt med ganska kyliga och regniga dagar under i stort sett hela sommaren. Trots det så hördes det hela 38 ex under försommarnätterna.

KUNGSFISKARE *Alcedo atthis*

Ett ex Lugnets hamn, Fogdö, Strängnäs mitten på maj (Åke Andersson), 1 ex Näshulta kvarn, Eskilstuna 21.7 (Hjördis Carlsson, Leif Carlsson), 1 ex St Sundbyslott, Eskilstuna 24.10 (Hjördis Carlsson, Leif Carlsson), 1 ex Sjösa, Nyköping 13.12 (Leif Nyström) samt kanske samma som föregående Nyköpingsån i centrala Nyköping 21.12-24.12 (Per Wiquvist, Jonny Werdin).

Åter ett år utan häckningar. I övrigt ungefär som förra året med observationer.

HÄRFÅGEL *Upupa epops* (54-2)

Ett ex Hävringe, Oxelösund 5.5 (gm Jonny Werdin) och 1 ex Brandebol, Svärta, Nyköping 7.5 (Kjell Karlsson).

De flesta härfågelfynden i området har gjorts i maj.

GÖKTYTA *Jynx torquilla*

Nära på 80 ropande fåglar, samt ca 10 ex under hösten gör att det blev en rejäl ökning av rapporterna jämfört med föregående års 27. Arten är främst rapporterad från de västra, norra och östra delarna, ifrån södra samt centrala delen är rapporterna få. Hur är nu statusen för arten i landskapet? Efter två år kan väl inga direkta slutsatser göras, men man ser ju att eftersök av arten ger resultat så som de har gjort i Eskilstuna.

GRÅSPETT *Picus canus* (8-2)

Ett ex hona 1 km NV Råby-Rekarne kyrka, Eskilstuna 25.1 (Bo Gustafsson och 1 ex Hartsö, Nyköpings skärgård 3.10 (Lennart Wahlén).

Tillägg 1997.

Ett ex hane Borsökna, Eskilstuna 25.12 och 29.12 1997 (Solveig Blomqvist).

Fyndet för 1997 var det 8:e i rapportområdet. Med 1998 finns nu 10 fynd i området. Arten kämpar på under vintertid i de norra delarna av landskapet. Kan det snart nog bli fåglar som stannar kvar över häckningstid också.

MINDRE HACKSPETT *Dendrocopus minor*
En ökning till 88 häckningar eller fåglar på trolig häckningslokal. Arten har nu ökat för andra året i rad.

TRETÅIG HACKSPETT *Picoides tridactylus*
Ett ex Flugmötesskogen, Eskilstuna 17.2 (Solveig Blomqvist), hackmärken påträffade vid Simonsbol, Katrineholm 19.4 (Urban Rundström), 1 ex hona Egilsviksberget, Mörkö 24.10 (gm Stefan Clason), 1 ex Hörningsnäs-skoga, Eskilstuna 21.11 (Solveig Blomqvist).

Rapporter om 3 olika individer samt hackmärken på en lokal gör att artens antal är stabil men låg i rapportområdet.

TRÄDLÄRKA *Lullula arborea*
Ca 125 ex rapporterade från året. Antalet revir/häckningar ungefär lika många som under 1997. Arten kommer att bara vara rapportering på under januari och december från och med 1999.

BERGLÄRKA *Eremophila alpestris* (42-4)
Två ex Fiskehamnen, Oxelösund 28.3 (Lillemor Däckfors), 1 ex Grässkären, Oxelösund 24.11-4.12 (Leif Nyström) samt 1 ex sträckande Oxelösunds kyrkogård 6.12 (Tommy Knutsson).

Alla observationer är från Oxelösundsområdet med anknytning till kusten.

BACKSVALA *Riparia riparia*
Ca 870 bohål rapporterade landskapet. Inga rapporter från de södra delarna. Tillägg för 1997 är ca 420 bohål i Katrineholmstrakten.

ROSTGUMPSVALA *Hirundo daurica* (1-1)
Tillägg 1997: Ett överflygande ex Sjöheden Arnö, Nyköping 6.6 (Mikael Ackelman).

Även det första Sörmländska fyndet gjordes i Nyköping (Snäckviken).

STÖRRE PIPLÄRKA *Anthus novaeseelandiae* (2-1)
Ett ex Marsäng, Nyköping 27.9 (Jan Gustafsson, Anki Andersson, Göran Andersson).

Alla tre observationerna från rapportområdet har gjorts under höststräck och från strandängar vid kusten; ett ex vid Horn och de två andra från Marsäng.

RÖDSTRUPIG PIPLÄRKA *Anthus cervinus*
Tre ex Pilkrogsviken, Järna 10.5 (Daniel Bengtsson, Stefan Bengtsson), 1 ex Tullgarn, Järna 12.5 (Daniel Bengtsson) samt 1-2 ex Strandstuviken, Nyköping 19-20.5 (Anki Andersson, Jörgen Israelsson).

Hela 6 ex under våren är en bra siffra, fjolåret gav bara 2 ex under våren. Bästa tiden är från mitten från maj till i början av juni.

SKÄRPIPLÄRKA *Anthus petrosus*
Tillägg från 1988;
Ett ex Gimpelstenarna, Kvicksund 20.9 (Thomas Pettersson) och tillägg för 1995 1 ex Gimpelstenarna, Kvicksund 19.9 (Anders F Andersson).

Dessa rapporter har tidigare felaktigt gjorts till Rrk Västmanland trots att de berör vårt rapportområde.

GULÄRLA *Motacilla flava*
Fem häckningar rapporterade.

SÄDESÄRLA *Motacilla alba*
Stor ansamling på ca 1000 ex Fågelö, St Malm, Katrineholm 16.4 (Jukka Väyrynen). Sena ex sågs i Eskilstuna, 1 ex Värhulta, Hjälmarekanal 23.11 (Lars Eriksson) och 1 ex Faktoriholmen, Eskilstuna ån (Daniel Sundqvist).

Arten försöker ju vissa år att övervintra, dessa två var med största sannolikhet två sena individer som drog vidare eller omkom när kyla och snö tilltog.

SÄDESÄRLA *Motacilla alba yarrellii* (4-2)

Ett ex hona Talja södra, Flen 28.4 - 6.5 (Göran Andersson) och 1 ex Strandstuviken, Nyköping 20.5 (Jörgen Israelsson).

Rasen är ej årsviss. Förra gången det sågs någon var 1995 och dessförinnan var det 1991. Det kan löna sig att studera större ansamlingar av sädesärlor för det är lätt att missa en hontecknad eller en 2K hane.

SIDENSVANS *Bombycilla garrulus*

Tre rapporterade flockar med över 1000 individer; ca 1000 ex Gamla Oxelösund/Centrum, Oxelösund 5.12 (Lars Hansson), ca 2000 ex Oxelösund 8.12 (Lennart Wahlén) och ca 1000 ex Nyforssskolan, Eskilstuna 14.12 (Bo och Eva-Lena Hernod).

Det sågs stora flockar i Oxelösundsområdet året ut, men i början av 1999 hade de flesta dragit vidare så att endast mindre flockar fanns kvar.

GÄRDSMYG *Troglodytes troglodytes*

58 inrapporterade ex gör nästan en fördubbling av vinterobservationer sedan förra året då det sågs 32 ex. Endast 3 häckningsrapporter föreligger. Arten kommer att strykas i rapporteringsmallen för 1999.

RÖDHAKE *Erithacus rubecula*

Ett exemplar Mälby, Torshälla 25.1 (Björn Fors), 1 ex. S Enskär, SO Nyköping 2.12 (Hartsö-Enskär fstn), 1 ex. Brannäs våtmark, Oxelösund 6-12.12 (Tommy Knutsson), 1 ex Styrbordsvägen, Oxelösund hela vintern (gm Jonny Werdin).

Åter ett normalt uppträdande då det under några år har varit uppemot tio vinterfynd.

SVART RÖDSTJÄRT *Phoenicurus ochruros*

En hane Kanotstadion, Nyköping 24.4 (Leif Nyström), 1 par SSAB, Oxelösund 24.4 (Leif Nyström), 2 par Studsvik, NO Nyköping 6.5 (Ola Jonsson), 1 par Lever, C Nyköping 10.5 (Göran Andersson, Katarina Boström), 1 sjungande SSAB, Oxelösund 14.5 (Leif Nyström), 1 par Oxelösunds hamn, Oxelösund 15.5 (Thomas Larsson), 1 2k hane Spelhagen, Nyköping 25.5 (Knut Kjellström), 1 par+4 juv SSAB, Oxelösund 23.6 (Leif Nyström), 1ad+3 juv Sjösa Gård, O Nyköping 28.6 (Jörgen Israelsson), 1 hane Svenssons järnhandel, Nyköping 30.6 (Kjell Karlsson), 2 ex Sjösa Gård, O Nyköping 13.7 (Jörgen Israelsson), 1 sjungande SSAB, Oxelösund 6.9 (Leif Nyström), 1 ex SSAB, Oxelösund 9-12.12 (Tommy Knutsson).

Två konstaterade häckningar vid SSAB och Sjösa Gård, O Nyköping samt ytterligare tre andra par där inga häckningsresultat föreligger. Detta gör att årets resultat får ses som mycket bra och klart över sista årens genomsnitt. Observationen av en individ på SSAB, Oxelösund är det första decemberfyndet i rapportområdet.

RINGTRAST *Turdus torquatus*

En hane Nygård, V Bie, Katrineholm 12.4 (gm Urban Rundström), 1 ex. Mälby, Vansö, Strängnäs 23.4 (Håkan Pohlstrand), 1 hona Kyrksjön, Flodafors, NO Katrineholm 24.4 (Göran Andersson).

RÖD Vingetrast *Turdus iliacus*

Ett ex Vivesta, Oxelösund 1.12 (Lennart Wahlén), 1 ex Aspbacken, Mörkö, S Järna 6.12 (Stefan Classon), 1 ex Österby gård, Hölö, S Järna 5.12 (Kjell Rosenqvist), 1 ex Slagsta, Eskilstuna 5.12 (Bo och Eva-Lena Hernod), 1 ex Lasarettet, Nyköping 7.12 (Lennart Wahlén), 1 ex Stigtomt, N Nyköping 7.12 (Sven Jonsson), 1-3 ex Långsättersskolan, Arnö, Nyköping 9-11.12 (Kalle Brynell), 1 ex Brunnsåker, Tosterö, N Strängnäs 10.12 (Leif Karlsson), 2 ex Brannäs våtmark, Oxelösund 12.12 (Tommy Knutsson), 3 ex C Oxelösund 12.12 (Tommy Knutsson), 2-3 ex Kyrkogården, Oxelösund 12.12 (Tommy Knutsson),

1 ex. Pershagen, Södertälje 22 och 26.12 (Lennart Magni), 3 ex Stora Malmsvägen, Katrineholm 31.12 (Arne Karlström).

DUBBELTRAST *Turdus viscivorus*

Två-sex ex Hässelbyholm, Fogdö, Strängnäs 2.1-17.2 (Leif Carlsson, Lars Broberg m.fl.), 1 ex. Häggånsviken, Tullgarn S Järna 6.1 (Stefan Clason), 1 ex. Ekholmen, Sundby, Eskilstuna 1.2 (Bo och Eva-Lena Hernod), >4 ex Ekön, Sundby, Eskilstuna 8.2 (Leif Carlsson), 1 ex Sundbyholmsön, Sundby, Eskilstuna 14.2 (Pedro Haglund, Karolina Bolund), 1 par Femörehuvud, S Oxelösund 8.12 (Thomas Larsson gm Lennart Wahlén), 1 ex Brunnsåker, Tosterö, N Strängnäs 10-en vecka framåt.12 (Leif Carlsson), 1 ex. Sundbyholms slott, Eskilstuna 31.12 (Bo och Eva-Lena Hernod).

GRÄSHOPPSÅNGARE *Locustella naevia*

Sammanlagt 72 sjungande individer rapporterade under perioden 9.5-28.7. Årets första hördes vid Gorsingeholm, Strängnäs. Notabelt är att inga sjungande fåglar hördes vid Söderfjärden (Lars Broberg). Strängnäs och Nyköping står tillsammans för 42 av de inrapporterade individerna. Som sammanfattning får antalet ses som normalt fast det i flertalet kommuner var lägre än brukligt. 2 ungfåglar ringmärktes vid IDÖ märkplats, Söderfjärden 12.8 (Lars Broberg), 1 ungfågel ringmärkt vid IDÖ märkplats, Söderfjärden 26.9 (Lars Broberg).

FLODSÅNGARE *Locustella fluviatilis*

En sjungande Södertuna, N Gnesta 19.5-31.5 (Lennart Wahlén, Jan Oldebring), 1 sj Spelshagen, Nyköping 21.5-25.5 (gm Jan Gustafsson, Knut Kjellström), 1 sj Gimmersta, Öljarén, N Katrineholm 24.5 (Håkan Lernefalk, Agne Swenzén), 1 sj Sjöhagen, Arnö S Nyköping 26.5-4.6 (Mikael Ackelman, Jan Gustafsson, Marianne Mattiasson), 1 sj Sundbyholm, N Eskilstuna 26.5-6.6 (Bo & Eva-Lena Hernod, Pedro Haglund), 1 sj Tegeludden, Sundbyholm, N Eskilstuna 27.5 (Bo och Eva-Lena Hernod), 1 sj Kanotklubben, Sundby, Eskilstuna 30.5 (Pedro Haglund, Karolina Bolund), 1 sj Tandlabron, Husby-Rekarne,

Eskilstuna 31.5-1.6 (Kent Carlsson, Tero Niemi), 1 ex Ekeby reningsverk, Eskilstuna 2.6 (Pedro Haglund), 2 sj Kanalbron, Nedre Hällby, Eskilstuna 2-7.6 (Lennart Eriksson, Barbro Hedström m.fl.), 1 sj Vilsta, Eskilstuna 5.6 (Bo och Eva-Lena Hernod), 1 sj Sigurdsristningen, Sundby, Eskilstuna 5-6.6 (Pedro Haglund, Karolina Bolund, Bo och Eva-Lena Hernod), 1 sj Viksberg, N Södertälje 7.6-19.6 (Jan Oldebring), 1 sj P 10's övningsfält, N Strängnäs 7.6 (Leif Carlsson), 1 sj Hällby, Eskilstuna 9.6 (Pedro Haglund, Karolina Bolund), 1-2 sj Bönsta, N Nyköping 10.6-25.6 (Lennart Wahlén, Jukka Väyrinen, Jörgen Israelsson), 1 sj S:a Bergasjön, O Lagmansö, SV Flen 12.6 (Göran Andersson, Katarina Boström), 1 sj Warbrokvarn, SV Flen 12.6 (Göran Andersson, Katarina Boström), 1 sj Lännasjön, S Strängnäs 16.6-27.6 (Staffan Hellbom, Kent Söderberg, Kjell Thorsén), 1 ex. Reningsverket, Brandholmen, Nyköping 26.6 (Jörgen Israelsson), 1 sj V. Norrtunasjön, NV Gnesta 30.6 (Ulf Andersson), 1 sj Gorsingeholm, Strängnäs 5.7 (Kjell Thorsén), 1 sj cykelbron, Ö motorvägen, O Oxelösund 13.7 (Leif Nyström), 1 ex. Vingåkersån, Vingåker okänt datum (Lillemor Däckfors).

26 fynd måste ses som över genomsnittet. Bilden från i år stämmer väl överens med den allmänna bilden från övriga landet. Om det beror på en bra försommar eller om arten expanderar västerut får framtiden utvisa.

BUSKSÅNGARE *Acrocephalus dumetorum* (25-2)

En sjungande Täckhammarsbro, N Nyköping 6.6-19.6 (Lennart Wahlén, Göran Andersson m.fl.) Äldre fynd: 1 sjungande Hörningsholm, Mörkö, S Södertälje 14.6-1997 (Stefan Clason, Jan Gustafsson, Anki Andersson).

KÄRRSÅNGARE *Acrocephalus palustris*

Totalt noterades 40 individer mellan 15.5-7.7 med 15 exemplar i Nyköpings- och 9 ex. i Eskilstunas kommun. Som mest hördes 4 ex. vid reningsverket, Brandholmen, Nyköping. Med inga konstaterade häckningar blir året normalt.

TRASTSÅNGARE *Acrocephalus arundinaceus*

Ett exemplar Öknasjön, Strängnäs 2.5-10.5&1.6&19.7 (Bo & Eva-Lena Hernod, Kent Söderberg, Staffan Hellbom), 1 ex. Snäckviken, Strandstuviken, SO Nyköping 10.5 (Jan Gustafsson), 1 hörd Reningsverket, Brandholmen, Nyköping 10.5 (Göran Andersson, Katarina Boström), 1-2 sj Örsundet, Barva, O Eskilstuna (Bo och Eva-Lena Hernod), 1 sj Öknasjön, Härad, Eskilstuna 10-24.5 (Lennart Eriksson, Leif Carlsson), 1-2 ex. Valnaren, Länna, S Strängnäs 15.5-27.6 (Kent Söderberg, Björn Karlsson, Leif Karlsson, Hans Eliasson), 1 ex. Lännasjön, Strängnäs 21-23.5 (Raul Karlsson, Kent Söderberg), 1 sj Barvalappen, Eskilstuna 26.5-5.6 (Lars Eriksson, Kjell Thorsén), 1 ex. Lännasjön, S Strängnäs 22.5 (Kent Söderberg), 1 sj Kvarnbäckstornet, Jäder, Eskilstuna 26.5 (Lars Eriksson), 1 ex. Rönneln, Länna, S Strängnäs 1.6 (Björn Carlsson), 1 ex. Täckhammarsbro, N Nyköping 6.6-10.6&26.6 (Lennart Wahlén, Göran Andersson, Jörgen Israelsson), 1 ex. Byringe stn. Länna, S Strängnäs 7.6 & 22.6 (Leif Karlsson, Katarina Boström), 1 ex. Hollandersjön, Gnesta 13.6 (Lennart Wahlén), 1 ex. Vadsjön, Husby-Oppunda, N Nyköping 17.6 (Staffan Hellbom), 1 ex. Gastu-berg, Djulösjön, Katrineholm okänt datum (Håkan Lernefalk).

Flera sjungande under maj-juni i Söderfjärdsområdet invid kanalerna i Barvalappen-Örsundet-Lindholmarna. Flera hanar infångades 16.6 (och försågs med färgringar) av trastsångareexperterna Staffan Bensch och Dennis Hasselquist. Det visade sig att tre av hanarna var tidigare ringmärkta (en vid IDÖ märkplats 1997, en i Asköviken, Västerås 1993 samt en i Slovenien 1997). Vid IDÖ märkplats ringmärktes 5 ungfåglar 30.7-12.9 (Lars Broberg).

SVARTHÄTTA *Sylvia atricapilla*

En honfärgad Frisörvägen, Brottsta, Eskilstuna 22.1 och 23.3 (Brita och Gösta Nilsson).

Ej årlig övervintrare men påträffas då och då, främst i städernas villakvarter. Det vore intres-

sant och ta reda på varifrån dessa övervintrare hör hemma sommardag. Vid diskussioner under det gångna året på Internet har det spekulerats i om det rör sig om ostliga gäster.

HÖKSÅNGARE *Sylvia nisoria*

En hane Hartsö- arkipelagen, NO Nyköping 4.6 (Lennart Wahlén).

Återigen endast en påträffad hane i rapportområdet. Arten häckade vid Svensksundsviken, Östergötland och vid Viby, Närke samt även på Landsort, Sandemar och Utö. Så det verkar som arten ändå håller sitt grepp vid utkanten av sitt utbredningsområde. Att arten minskat i vårt område kan ha med lokala förändringar att göra. Häckningen i Närke är nyupptäckt för i år och resulterade i två flygga ungar.

GRANSÅNGARE *Phylloscopus collybita*

En sjungande Sjöbacka, Turinge, Södertälje 7.4-8.6 (Lennart Magni), 1 sj N Måsnaren, Södertälje 29-30.5 (Stefan och Daniel Bengtsson), 1 sj S Quecksta, NV Mariefred 31.5 (Johan Skutin), 1 sj Bibybron, Gillberga, Eskilstuna 31.5-14.6 (Kent Carlsson, Tero Niemi), 1 sj Enskär, SO Nyköping 14.6 (Hartsö-Enskär fstn), 1 sj Oppeby gård, Råby-Rönö, Nyköping 2.7 (Anders Tengholm).

GRANSÅNGARE *Phylloscopus collybita tristis*

Tillägg 1997:

Ett ex märkt på Enskär 27.9 (Urban Rundström, mfl)

LUNDSÅNGARE *Phylloscopus trochiloides* (23-2)

En sjungande Öllösa, Gryts socken 28.6 (Seppo Haavisto), 1 sedd och hörd Råby-Rönö, NV Nyköping 3-5.7 (Anders Tengholm, Stefan Clason m.fl.).

MINDRE FLUGSNAPPARE *Ficedula parva*

En hane Rosenhillsallén, Nyköping 26.5 (Mikael Ackelman, Jan Gustafsson), 1 sjungande Sjöbacka, Turinge, Södertälje 27.5 (Lennart Magni), 1 sjungande S Enskär, NO Nyköping 3.6 (Len-

nant Wahlén), 1 hane St. Malmö, Jäder, N Eskilstuna 13.7 (Joakim Strengbom), 1 ung ringmärkt Hartsö-Enskär fstn, NO Nyköping 12.9 (Urban Rundström), 1 ex Hartsö-Enskär fstn, NO Nyköping 14 och 16.9 (Lennart Wahlén), 1 ex. ringmärkt Hartsö-Enskär fstn 29.9 (Hartsö-Enskär fstn), 1 ex Tessinskolan, Nyköping 8.11 (Per Eriksson).

Fyra hanar under häckningstid och tre individer dess normala sträcktid får anses som normalt. Novemberfyndet är det första för rapportområdet.

SKÄGGMES *Panurus biarmicus*

Häckning konstaterad vid Nasen (Brita och Gösta Nilsson m.fl.) samt flera rapporter under häckningstid, främst i och omkring Söderfjärden-området plus enstaka fynd i mellersta Sörmland. "Rekordmånga skäggmesar fångades vid IDÖ märkplats 1.7-30.10. Årets häckning måste ha varit mycket framgångsrik eftersom fångsten kunde ökas med hela 155%, eller från 420 ex. 1997 till 1070 ex. i år. För första gången blev skäggmes därmed också talrikaste märkart!" (Lars Broberg).

PUNGMES *Remiz pendulinus* (6-1)

En hane Reningsverket, Brandholmen, Nyköping 29.4-10.5 (Lennart Wahlén, Per Flodin).

Kan det ha varit hanen från förra årets häckning som kollade läget?

SOMMARGYLLING *Oriolus oriolus* (76-6)

En sjungande Tullgarns slottspark, S Järna 2.6 (CLÖS), 1 ex hörd Näshulta fritidsområde, SV Eskilstuna 6.6 (Hjördis Carlsson), 1 utfärgad hane Sandasjön, Mörkö 7.6 (Uffe Modin, Roger Edman), 1 sj Lindbacke, V Nyköping 14.6 (Jan Gustafsson, Göran Andersson, Gunilla Åleniusson), 1 sj Ryssbergsbacken, SV Nyköping 14.6 (Andreas Dagerås), 1 sj Skoghall, O Nyköping 20.6 (Göran Altstedt), 1 utfärgad hane Hulta, Gåsinge-Dillnäs, Gnesta "någon gång i juni" (Kent Gustafsson).

Även om man antar att obsarna från Lindbacke och Ryssbergen i Nyköping berör samma individ så blir det ändå en rekordsiffra med sex fynd. Normalt så görs det en till två observationer per år.

NÖTKRÅKA *Nutifraga caryocatactes*

Två exemplar Abborrberget, Bresshammarskogen, Tosterö, Strängnäs "hela sommaren" (Lars Thor), 2 ex. Länna Bruk, Strängnäs 9.6 (Leif Carlsson).

SMALNÄBBAD NÖTKRÅKA *Nutifraga caryocatactes macrorhynchos*

Ett exemplar Hartsö- arkipelagen, NO Nyköping 12.9 (Urban Rundström), 1 ex. Malmköping 28.10 (Folke Andersson), 1 ex. Malmaskolan, Malmköping 8.11 (Jukka Väyrynen), 1 ex Pryntorp-Brobyviken, Tumbo, Eskilstuna "under november" (Pontus Lindgren).

STARE *Sturnus vulgaris*

Som mest cirka 10 Björshults soptipp, SV Nyköping 1-25.1 (Göran Andersson, Katarina Boström), 2 ex. Horn O Nyköping 24.1-29.1 (Göran Altstedt), 50-60 ex. Hummelvik SV Oxelösund 1.12 (Lennart Wahlén), 1-3 ex. N Mörkö, Södertälje 4-19.12 (Mats Blomstedt), 1 ex. Sjögatan, Oxelösund 6.12 (Jan Gustafsson, Anki Andersson), 1 ex Kerstinbodag. 35, Katrineholm 6.12 (Anders Nothagen), 4 ex. Brunnsta, Eskilstuna "vecka 50" (Bengt A. Andersson), 1 ex. C Nyköping 8.12 (Jonny Werdin), 1 ex. SSAB, Oxelösund 9.12 (Tommy Knutsson), 1 ex Björsund, Söderfjärden 9.12 (Lars Broberg), 4 ex. Centralstationen, Nyköping 10.12 (Jonny Werdin), 1 ex Stallarholmen 12.12 (Björn Carlsson), 10-15 ex. Soptippen, Eskilstuna 13-16.12 (Kent Carlsson, Lars Eriksson), 7 ex. Stenkvistafälten, Eskilstuna 19.12 (Kent Carlsson).

Ovanligt många vinterfynd!

ROSENSTARE *Sturnus roseus* (2-1)

En gammal Lacka, NO Nyköping 19.5 (Per-Åke Hägerroth m.fl.).

Tredje fyndet i rapportområdet. Föregående fynd var på Hävringe, SO Oxelösund 28.9 1968 då en ungfågel ringmärktes. Sålunda ett efterlängtat och förväntat uppdykande som tyvärr alldeles för få han se, trots att det på ett mycket smidigt sätt ordnades båtturer ut. I slutet av maj så noterades ett inflöde i Sverige.

BERGFINK *Fringilla montifringilla*

En sjungande hane vid Kungsladugården, V Nyköping 14.6 (Göran Andersson, Jan Gustafsson).

STEGLITS *Carduelis carduelis*

Häckning konstaterad vid Lindsäter, Husby-Rekarne, Eskilstuna (Christopher Larsson), Nasen, Barva, O Eskilstuna (Ilva Hansson).

Större flock: som mest 45 ex. vid Slagsta, Eskilstuna 27.3 (Bo och Eva-Lena Hernod).

Steglitsar häckar högst troligen på flera håll i rapportområdet även om antalet rapporter är få.

VINTERHÄMPLING *Carduelis flavirostris*

En till två exemplar Dragsjön, Öja, Eskilstuna 4.1 (Leif Carlsson), 2 ex. Stensjön, St. Malm, O Katrineholm 8.2 (Urban Rundström), 12 ex. Garkast, Hartsö-arkipelagen, NO Nyköping 9.12 (Lennart Wahlén), 70-80 ex. Stensjön, St. Malm, O Katrineholm 12.12 (Urban Rundström).

GRÅSISKA *Carduelis flammea cabaret*

Ett till två exemplar Frisörv. Brottssta, Eskilstuna 5.1-15.3 (Brita och Gösta Nilsson), 2 ex. Pärngränd 4, Södertälje 18.1 (Daniel Bengtsson), några ex. Lerhagatippen, Södertälje 24.1-1.2 (Daniel Bengtsson), 2 ex. Björshults soptipp, SV Nyköping 25.1 (Göran Andersson, Katarina Boström), 8 ex. Reningsverket, Brandholmen, Nyköping 21.2 (Daniel Bengtsson), 1 ex. Mosstorp, SO Flen 8.3 (Göran Andersson, Katarina Boström), 1 ex. Hartsö-arkipelagen, NO Nyköping 31.10 (Lennart Wahlén), 2 ex. Soptippen, Eskilstuna 13.12 (Kent Carlsson), 4 ex. Hållsta, Eskilstuna 30.12 (Kent Carlsson)

*1 ex. rastade vid de yttre skären 27.6. Under

hösten ringmärktes blott tre fåglar, varav en troligen var av rasen C.f.cabaret."(Hartsö-Enskär fstm).

SNÖSISKA *Carduelis hornemanni*

Två till tre exemplar Vävle, Jäder, Eskilstuna 4.1 (Bo och Eva-Lena Hernod), 1 2k hane Slagsta, Eskilstuna 11.1 (Bo och Eva-Lena Hernod), 62 ex. Bråhovda, Skundern NV Malmköping 10.1 (Jukka Väyrynen), 1 ex. Slagstad, fågelbord Eskilstuna 11.1 (Bo & Eva-Lena Hernod), 2 ex. Bergaån, Länna, S Strängnäs 1.2 (Kjell Thorsén), 1 ex. Åsgatan 49, Katrineholm 7.2 (Urban Rundström), 1-3 ex. Frisörv. Eskilstuna 25.2 (Brita och Gösta Nilsson), 1 hane N Nävertorpskolan, Katrineholm 24.3 (Jukka Väyrynen).

Notera den artrena flocken vid Bråhovda, Skundern NV Malmköping 10.1 på hela 62 exemplar! Det måste utgöra en av de största flockarna någonsin i Sverige. Övrigt så blev det ett ganska magert år. Inga fynd gjordes under hösten.

BÄNDELKORSNÄBB *Loxia leucoptera*

En sträckande Fjällmossen, Nyköping 22.4 (Lennart Wahlén), 14 ex. överflygande Skogshall, O Nyköping 14.8 (Göran Altstedt), 2 ex. Åkers kronopark, Åker, SO Strängnäs 27.9 (Lars Davner), 1 sträckande Solö, Fogdö, Strängnäs 22.11 (Magnus Brandell).

STÖRRE KORSNÄBB *Loxia pytyopsittacus*

Cirka 15 exemplar Örstignäs, Strandstuviken, SO Nyköping 1.2 (Lennart Wahlén), 2 ex. sträckande Vadsjön, Husby-Oppunda, N Nyköping 19.2 (Jonny Werdin), 5 ex. Olofsskog, Södertälje 15.3 (Lennart Magni), 2 par Hästnäs, N Mariefred 6+25.4 (Johan Skutin), 1 hane Fågelsjön, Husby-Rekarne, Eskilstuna 18.4 (Kent Carlsson), ett par med ungfåglar Klockarsjön, Ärla, Eskilstuna 17.5 (Brita och Gösta Nilsson), en flock på ca. 20 ex. Alvkärret, Råby-Rörö, Nyköping 27.6 (Anders Tengholm), 2 par 2 km S Mosstorp, SO Flen 1.7 (Göran Andersson), 5 ex. sträckande Mälby Kvarn, Skundern, NV Malmköping 17.7 (Jukka Väyrynen), 10-20 ex. Slytabacken, Ärla, S Eskilstuna 19.9 (Hans Bergström), 2 ex. sträckande

Marsång, SV Oxelösund 28.9 (Jonny Werdin), 2 ex. Mosstorp, SO Flen 1.11 (Göran Andersson), 1 hane Eknäs, Tveta, Södertälje 4.12 (Lennart Magni).

Ett mycket bra år med flera fynd under häcknings-säsongen. Fynd, som det vid Klockarsjön, Ärla där ungfåglar sågs, är inte så vanligt förekommande.

[LÅNGSTJÄRTAD ROSENFINK] *Uragus sibircus (0-1)*

En ung hane St. Sundby, N Eskilstuna 2.1-19.2 (Hans Johansson, Lillemor Däckfors, Hjärdödis Carlsson m.fl.).

Fyndet rör högst sannolikt en förrymd individ.

TALLBIT *Penicola enucleator*

En honfärgad Haga, Hällby, Eskilstuna 9.1 (Brita och Gösta Nilsson), 4 ex. Murkelstigen 8, Strängnäs 14.3 (g.m. Jocke Ed).

Nedan följer en sammanfattning av höstens stora tallbitinvasion.

De första sågs i slutet av oktober, i Stockholms skärgård och Ålands hav började det dyka upp sträckande flockar på hundratalet individer. Som synes nedan, så kom majoriteten i början av december. Totalt inrapporterades det observationer som berörde sammanlagt 1069 exemplar. De flesta individer sågs i Nyköping (278), Eskilstuna (213) och Oxelösund (179).

De första observationerna:

Två sträckande Warbrokvarn, SV Flen 30.10 (Mattias Andersson), 2 hanar 2 honor Råby-Rekarne k:a, V Eskilstuna 30.10 (Lennart Karlsson).

De största flockarna var:

50-60 ex. Torsg/Ängsg, Södertälje 6.12 (Karl-David Arvidzon), 45-50 ex. Lasarettet, Nyköping 11.12 (Lennart Wahlén), 43 sträckande Hästskovägen, Strängnäs 4.12 (Kent Söderberg), ca 40 Horn, O Nyköping 4.11 (Jan Karlsson), 40 ex. S Stjärnholms k:a, Oxelösund 6.12 (Jan Gustafsson, Anki Andersson).

LAPPSPARV *Calcarius lapponicus*

Vårfynd:

Ett exemplar Rävsviken, St.Malm O Katrineholm 13.4 (Stig Löwenhamn) samt en hane på samma lokal den 26.4 (Jukka Väyrynen).

Under hösten observerades 15 exemplar mellan 23.8-9.10 varav de flesta sågs vid kusten. Ett senare fynd utgörs av en sträckande individ vid Hartsö-arkipelagen NO Nyköping 31.10 (Lennart Wahlén).

SNÖSPARV *Plectrophenax nivalis*

Ur årets rapportskörd så har ett till synes märkligt mönster märkts mellan de olika fyndområdena. Majoriteten av rapporterna från kusten gjordes mellan 4.1-22.2 samt på hösten mellan 1.11-9.12. Ifrån Katrineholmstrakten härrör samtliga rapporter från Stensjön-området under tiden 8.3-5.4. Vid Mörkö gjordes de flesta fynden mellan 27.10-31.10 med undantag för de två exemplar som noterades vid Tullgarnsnäs, S Järna 8.4 (Daniel Bengtsson). Eskilstunaområdets observationer kommer i huvudsak från Stenkvistafälten under perioden 24-31.10. Senare fynd utgörs av 6 ex. den 28.11 samt 1 ex. 19.12 också dessa från Stenkvistafälten. Ett vinterfynd gjordes vid VCE, Brunnsta, Eskilstuna 24.1 (Lennart Eriksson).

De största flockarna utgörs av; minst 100 ex. Stenkvistafälten, S Eskilstuna 31.10 (Kent Karlsson), 90 ex. N Mörkö 31.10 (Erik Asplund), 50 ex. Gräskären, SO Oxelösund (Leif Nyström).

Totalt observerades cirka 340 exemplar under vår- och höstflyttningen, medan under de bägge vinterperioderna sågs ungefär 110 exemplar.

Om man ska dra någon slutsats av dessa rapporter så övervintrar arten vid kusten medan i inlandet så syns arten i huvudsak under sträckperioden. Givetvis berörs kusten också av flyttande fåglar men det tycks vara i samma omfattning som i inlandet.

ORTOLANSPARV *Emberiza hortulana*

Två exemplar Sofiebergsåsen, Kjula, O Eskilstuna 19.4-28.5 (Lennart Bolund m.fl.), 1 ex. Gorsingeholm, Strängnäs 25.4 (Gunilla Åleniusson), 1 par Gorsingeholm, Strängnäs 26.4 (Göran Celleroth), 1 ex. Brannäs våtmark, Oxelösund 9.5 (gm Tommy Pettersson), 1 sj Fiholms säteri, Söderfjärden, O Eskilstuna 12.5 (Kjell Thorsén), 1-4 sj Fiholm, Jäder, O Eskilstuna 14.5-8.6 (Hjördis Carlsson, Bo och Eva-Lena Hernod m.fl.), 1-2 sj Åsa gravfält, N Stallarholmen 28.5-1.6 (Kent Söderberg, Björn Karlsson), 1 ex. Kinger, Vansö, Strängnäs 31.5 Kjell Thorsén), 1 ex. P 10's övningsfält, N Strängnäs 6.6 (Leif Karlsson), 2 sj Däderö, Mörkö, S Järna 7.6 (Jan Oldebring), 1 hane Nibble trädgård, Ytterjärna 10.6 (Mats Blomstedt), 1 hona Branthälls gård, SO Nyköping 20.9 (Kalle Brinell).

VIDESPARV *Emberiza rustica*

Ett exemplar sträckande Hartsö-arkipelagen, NO Nyköping 4.9 (Lennart Wahlén), 1 rastande Hävringe, SO Oxelösund 22.9 (Jonny Werdin), 1 ung hane ringmärkt IDÖ märkplats, Söderfjärden 23.9 (Lars Broberg).

SÄVSPARV *Emberiza schoeniclus*

Ett till fem exemplar vid Reningsverket Brandholmen, Nyköping 1.1-1.2 (Göran Andersson, Marianne Mattiasson), 1 ex 2 km. S Söräng, S Järna 7.2 (Stefan Classon), 2 ex. Söräng, Mörkö, S Järna 7.2 (Stefan Classon), 2 ex. Dragsjön, Öja, Eskilstuna 12.12 (Kent Carlsson), 1 ex. Valla, Ytterseleö, Strängnäs 25.12 (Fredrik Ellin), 1 ex. Valnaren, Länna, Strängnäs 27.12 (Rosie och Kent Söderberg).

Rrk-Sörmland 1998

Regionala rapportkommittén har under året 1998 bestått av: Jukka Väyrynen (sammank. och rapportmottagare), Göran Andersson (Sörmlandssvararen), Per Eriksson (smålom-skedstork, järpejungfrutrana), Håkan Lernefalk (knölsvan-storskrake), Kent Söderberg (smutsgam-pilgrimsfalk), Jörgen Israelsson (småtrapp-skäggtärna), Jan Gustafsson (sillgrissla-järnsparv) och Tommy Karlström (rödhakebrokig kardinal).

Rrk-Sörmland 1999-2000

Sammanställande och rapportmottagare:

Tommy Karlström

Sommarrogatan 3

632 26 Eskilstuna

Tel: 016-13 32 15 (hem)

tkm99001@student.mdh.se

Övriga ledamöter

Göran Andersson

andersson.goran@flen.mail.telia.com

Jörgen Israelsson

jorgen.israelsson@telia.com

Per Eriksson

per.e@telia.com

Kent Söderberg

kent.soderberg@strangnas.mail.telia.com

Jan Gustafsson

janne.gustafsson@awj.se

Håkan Lernefalk

hakan.lernefalk@mf.katrineholm.se

Rapportmall för Sörmland utom Södertörn gällande fynd 1999-2000

Här följer en rapportmall som gäller som underlag för såväl innevarande som kommande år

A	Alla observationer	Vå	Vår	Notera att komman är viktiga:
B	Beskrivning krävs	So	Sommar 20/5-20/7	HI betyder alla häckningar i inlandet
H	Konstaterad eller misstänkt häckning	Vi	Vinter 1/12-28/2	H,I betyder alla häckningar samt inlandsobservationer!
I	Inland	St	Betydande sträck	
		>	Flockar eller ansamlingar på mer än det antal som anges	

Smålom	A	Sjööorre	A	Ljungpipare	>100
Storlom	H,St,Vi	Svärta	H,I,Vi,St	Kustpipare	Vå,I,St
Smådopping	A	Salskrake	So,>30	Tofsvipa	dec-jan
Skäggdopping	Vi	Småskrake	I	Kustsnäppa	Vå,I,St
Gråhakedopping	A	Storskrake	>1000	Sandlöpare	A
Svarthakedopping	A	Bivråk	So,St	Småsnäppa	Vå,I
Storskarv	HI	Brunglada	AB	Mosnäppa	I
Rördrom	A	Glada	A	Spovsnäppa	Vå,I
Häger	H	Havsörn	H,SoI	Skärnsnäppa	A
M.sångsvan	A	Brun kärrhök	H,Vi	Kärrensäppa	H,I,St,>100
Sångsvan	H,So,>30I	Blå kärrhök	So,Vi	Myrsnäppa	A
Sädgås	Vi,>500	Ängshök	A (B hona)	Brushane	H,>100
Spetsbergsgås	A	Duvhök	So	Dvärgbeckasin	A
Bläsgås	A	Ormvråk	Vi,St	Enkelbeckasin	Vi,>50
Fjällgås	AB	Fjällvråk	So,Vi,St	Dubbelbeckasin	A
Grågås	H,>1000	Kungsörn	Vi, So	Morkulla	Vi
Stripgås	A	Tornfalk	So,Vi	Rödspov	A
Snögås	A	Aftonfalk	AB	Myrspov	Vå,I,St
Vitkindad gås	H,I,St	Stenfalk	So,Vi	Småspov	A
Prutgås	A	Lärkfalk	H	Storspov	H,Vi,St
Gravand	A	Jaktfalk	AB	Rödbena	Vi,HI
Bläsand	H,Vi	Pilgrimsfalk	A	Dammsnäppa	AB
Snatterand	H,Vi	Vaktel	A	Roskarl	H,I
Kricka	H,Vi	Vattenrall	Vi	Smaln.simsnäppa	A
Am.kricka <i>Carolinensis</i>	AB	Småfl.sumphöna	A	Labbb	H,I,St
Stjärtand	So,Vi	M.sumphöna	AB	Dvärgmåss	A
Ärta	So	Kornknarr	A	Skrattmåss	Kolonier,St
Skedand	H,Vi	Rörhöna	A	Gulfootad trut	AB
Brunand	So,>50	Trana	H,Vi,St	Silltrut	HI,Vi
Vigg	>1000	Strandskata	Vi,HI	Vittrut	AB
Bergand	H,I,>50	Skärfläcka	A	Havstrut	HI
Ejder	I,St	M.strandpipare	H	Tretåig måss	A
Praktejder	A(B hona)	St.strandpipare	HI,>50	Skräntärna	H
Alförrädare	A	Svartbent strandp.	AB	Kentsk tärna	A
Alfägel	So,I,St	Fjällpipare	A	Silvertärna	I

Småtärna	A	St.piplärka	AB	Gransångare	So,Vi
Svarttärna	A	Fältpiplärka	AB	Brandkronad kungsf.	AB
Sillgrissla	H,Vi	Ängspiplärka	Vi	M.flugsnappare	A
Tordmule	H,Vi	Rödstrupig lärka	Vå,So	Halsbandsfl.	A (B hona)
Alkekung	A	Skärpiplärka	H,Vi,I	Skäggmes	1/4-31/7
Skogsduva	dec-jan	Gulärla	H	Lappmes	AB
Ringduva	dec-jan	Forsärla	AB	Pungmes	A
Turkduva	H,So	Sädesärla	Vi	Sommargylling	A
Turturduva	A	Eng.sädesärla <i>Yarelli</i>	AB	Svartp.törnskata	AB
Tornuggla	AB	Sidensvans	So,>1000	Varfågel	So
Berguv	A	Strömstare	apr-sep	Lavskrika	AB
Fjälluggla	A	Järnsparv	Vi	Stare	Vi,>1000
Hökuggla	A	Rödhake	Vi	Nötkråka	H
Slaguggla	AB	Blåhake	Vå,So	Smaln.nötkråka	AB
Lappuggla	A	Svart rödstjärt	A	Svartkråka	AB
Hornuggla	H,Vi	Svarth.buskskvätta	AB	Råka	So
Jorduggla	A	Ringtrast	A	Bergfink	So
Nattskärna	A	Taltrast	Vi	Steglits	H,>20
Kungsfiskare	A	Rödvingetrast	Vi	Hämpling	Vi
Biätare	AB	Dubbeltrast	Vi	Vinterhämpling	So,Vi
Blåkråka	A	Gräshoppsångare	So	Gräsiska	So
Härfågel	A	Flodsångare	A	Gräsiska <i>Cabaret</i>	A
Göktyta	A	Vassångare	AB	Snösiska	AB
Gråspett	AB	Busksångare	AB	Bändelkorsnäbb	A (B hont.)
Vitr.hackspett	AB	Kärrensångare	A	St.korsnäbb	A
M.hackspett	1/4-31/7	Trastsångare	A	Rosenfink	H
Tretåig hackspett	A	Höksångare	A	Tallbit	A
Tofslärka	AB	Svarthätta	Vi	Lappsparv	A
Trädlärka	dec-jan	Lundsångare	AB	Snösparv	A
Sånglärka	dec-jan	Nordsångare	AB	Ortolansparv	A
Berglärka	A	Kungsfågels.	A(B fältobs)	Videsparv	A
Backsvala	Kolonier	Taigasångare	A(B fältobs)	Sävparv	Vi

Rapporter gällande 1999 skickas senast den 15 mars 2000 till Rrk.

Som vanligt gäller att inrapporterade observationer till Sörmlandssvaren jämföras med skriftliga rapporter till Regionala rapportkommittén (Rrk) under förutsättning att rapportören lämnat namn och telefonnummer på bandet. Dessa rapporter publiceras i kommande "Det sörmländska fågelåret". Undantag är naturligtvis de observationer som gäller arter där beskrivning krävs, dessa ska **alltid** rapporteras skriftligen till Rrk. Är du osäker på om du rapporterat, så gör detta skriftligen enligt mallen och skicka detta till rapportmottagaren Om du har obsar som är notervärda (intressanta) som inte faller inom ramen för rapportmallen så skicka det ändå. Detta gäller även om du har reflektioner kring olika arters uppträdande, beteende osv. Vi tar tacksamt emot dina synpunkter.

OBS! Riksinventeringsart under 1999 var storspov och Rrk vill ha del av samtliga observationer som gjorts under häckningstid inom rapportområdet.

Glöm inte skicka beskrivningar!

För publicering av sällsyntare arter och raser krävs att dessa behandlats av Rrk eller RK (Raritetskommittén på rixplanet). Följaktligen utesluts dessa rapporter ur årsammansställningarna om dessa ej verifierats med en beskrivning. RK-blanketter kan erhållas via Sörmlandssvararen alt. från Rrk. Skriv och skicka din beskrivning snarast möjligt efter gjord obs, för att Rrk resp. RK ska hinna behandla denna innan nästa sammanställning görs.

Rapportera in allt!

Det är Rrk som sköter svararverksamheten och därmed även utflödet av känslig information. Rrk-medlemmarna har stor erfarenhet av hur man hanterar olika situationer med känsliga häckningar och sällsyntheter som lockar stora skaror av skådare. Självklart läses inte känsliga häckningar ut på svaren men det är viktigt i det regionala fågelskyddsarbetet att veta var det finns områden där speciella hänsyn måste tas. Du kan även kontakta de etiska rådgivarna (för sökarverksamheten i Sörmland) som är Jukka Väyrynen 070-638 22 82, Ola Jonsson 070-573 43 60 och Göran Andersson 0157-135 10 (svaransvarig) och rådgöra med dom om hur du ska gå till väga med din rapport.

Rapportera dina observationer på ett vanligt A4. Lista arterna enligt mallen. Notera ett fynd per rad samt lämna en rads mellanrum mellan fynden.

Ex:

Bläsgås 2ex Skåraviken, Hallbosjön 26.3 (Rune Rödhake)

===== (Tom rad) =====

Bläsgås 5ex Stensjön, Stora Malm 26.3 (Rune Rödhake)

Rapportera per E-post!

Du kan också skicka din rapport på diskett eller över internet (e-mailadress: tkm99001@student.mdh.se) ange också i vilket filformat du skickar din text (välj t.ex. Word 6.0 format).

För sällsyntare arter/raser så ska följande behandlas av Rk (men skickas till Rrk):

1. Nya arter eller raser för landet.
2. Arter eller raser som t.o.m. 1988 observerats färre än 20 ggr i landet enligt Sveriges fåglar (SOF 1990)
3. Därutöver följande arter och raser: Svartnäbbad islom, Stormsvala, Toppskarv (utanför västkusten söder-ut t.o.m. Kullaberg), Bläsgås (rasen flavivrostris), Vitögad dykand, Vitnackad svärta, Ormörn, Stäpphök, Mindre skrikörn, Större skrikörn, Stortrapp, Småtrapp, Tjockfot, Tuvsnäppa, Tereksnäppa, Brednäbbad simsnäppa, Tärnmås, Vitvingad trut, Sandtärna, Sydnäktergal, Blåhake (rasen cyanecula), Svarthakad buskskvätta (rasen maura/stejnegeri), Stenskvätta (rasen leucorrha), Nordsångare (utanför lappmark-erna), Brunsångare, Gransångare (rasen tristis), Rödhuvad törnskata, Rosenstare och gyllensparv.
4. Övriga arter och raser som regional rapportkommitté vill hänskjuta till Rk för yttrande, eller sådana som Rk på eget initiativ önskar granska.

Dessutom ska alla fynd av arter och raser påträffade färre än tio gånger inom rapportområdet (se Sörmlandslistan 1995), och som inte täcks av någon kategori ovan eller av rapportmallen, beskrivas på raritetsblankett. **Adress:** Rrk Sörmland; Tommy Karlström, Sommarogatan 3, 632 26 Eskilstuna.

Hartsö-Enskär fågelstation 1998

Meddelande nr. 64 från Hartsö-Enskär fågelstation

Verksamheten detta år bestod av inventeringar under häckningssäsongen av såväl alkor m. fl. arter på de yttre skären som höksångare på Enskär. Under hösten skedde som tidigare år också fångst av tättingar med slöjnat på södra Enskär. De 26 personer som hjälpte till gjorde ett mycket gott arbete, men fler skulle ha behövts. Personalbristen innebar en sen start, tre korta avbrott och ett alltför tidigt avslut, tyvärr. Trots detta ringmärktes 3207 fåglar under hösten, vilket får sägas vara ett godkänt resultat med tanke på insatsen. Raritets- och invasionsfattigt är en bra sammanfattning, men spillkråka och gärdsmyg höjde sig lite över mängden. Några skolklasser och flera andra grupper guidades under hösten. En radioinspelning gjordes vid stationen under senhösten, vilket resulterade i ett flertal inslag både i riksradiation och regionalradiation. Ekonomiskt blev 1998 ett bra år tack vare försäljning av egna fågelholkar.

Verksamhetsperioder

Under året besöktes verksamhetsområdet, dvs Enskär och skärgården närmast öster därom, under årets alla månader. Det blev 98 dagar totalt, varav 58 dagar under ordinarie höstsäsong och resten under vinter, vår, sommar och senhöst/förvinter med endast ett längre avbrott 9.2-21.3

p g a besvärligt isläge.

Januari: 4, 18, 25. Februari: 8. Mars: 22, 27. April: 5, 7, 9, 10, 18, 25. Maj: 1, 2, 9, 10, 19. Juni: 3, 4, 7, 14, 22, 25, 27. Juli: 2, 5, 7, 17, 28. Augusti: 11, 14-21, 25, 28-30. September: 3-6, 12-14, 16-30. Oktober: 1-17, 21, 29-31. November: 1, 4, 9, 13, 23, 25, 30. December: 2, 9, 13, 30.

Personal

Från stationsledningen framförs ett varmt tack till samtliga medhjälpare, vilka under hösten arbetat helt ideellt med ringmärkningen det antal dagar som anges inom parentes.

Ringmärkare: Kent Carlsson (8), Lennart Eriksson (8), Nicke Helldorff (8), Christer Larsson (8), Bengt Lindström (8), Jan Oldebring (4), Urban Rundström (10), Leif Sandgren (8), Gunnar Sjöo (7), Lennart Wahlén (14) och Johan Åhlén (8).

Assisterer: Lillemor Däckfors (8), Anita Eriksson (8), Monica Hedenstedt (8), Anna Oldebring (2), Linda Oldebring (2), Marcus Oldebring (2), Sara Oldebring (2), Anki Rundström (2), Camilla Rundström (2), Jessica Rundström (2), Katrin Rundström (2), Rakel Sjöo (7), Bitte Wahlén (4), Niklas Wahlén (4) och Olle Wahlén (4).

Vädret under hösten

Augusti. Molnigt och ostadigt väder dominerade under månaden, dock föll inte så mycket regn och det var inte heller speciellt blåsigt. På Enskär pågick verksamheten periodvis under andra hälften av månaden och max-temperaturen låg då oftast på 15-20 grader och min-temperaturen sjönk aldrig under 10 grader. Den 15-19 var det tidvis klart och den 18-19 blåste det också som mest: 10 m/s västlig vind. I slutet av månaden rådde svaga N-vindar. Totalt föll ca 20 mm regn under perioden 15-30.9

September. Fram till den 12.9 var stationen bemannad endast 3-6.9, då det var högtrycksväder. Under resten av månaden var det växlingsrikt väder, molnigt ibland och soligt ibland. Svaga-måttliga vindar från V-sektorn dominerade 16-

24.9 (månadens högsta temp. noterades 22.9: +18), medan ostvindar rådde 12-15.9 och framförallt 25-30.9, då det var blåsigt med friska-hårda vindar. Som mest uppmättes NO 14 m/s den 30.9 och under månaden förekom totalt 7 dagar med minst 10 m/s. I månadsskiftet aug-sep föll 9 mm regn när stationen var stängd, liksom det kom 16 mm under uppehållet 7-11.9. Därutöver föll 11 mm under natten 12-13.9, i övrigt mest uppehåll. Totalt blev det 42 mm under månaden, vilket är ungefär normalt. Månaden var mildare än genomsnittet, med ett fåtal nätter med min-temp under 10 grader.

Oktober. Måttliga-friska ostvindar dominerade under den första veckan, samtidigt var det mest solsken. Därefter följde ett par dagar med svaga vindar, växlande molnighet och frost den 9.10. En ostadig och blåsig tiodagarsperiod följde därpå, vindarna kom mest från västsektorn. Solsken och mulna perioder bytte av varandra, men det kom nästan inget regn. Mest blåste det den 14.9 (SSV 14 m/s), 15.9 (VNV 19 m/s) och 16.9 (V 14 m/s). Under den följande tiodagarsperioden var stationen stängd, men under den tiden regnade det ca 20 mm. Månaden avslutades med måttliga-friska vindar från SV-NV och lite kyligare väder med ner till 4 grader som högsta dagstemperatur. Totalt föll det ca 30 mm under månaden.

Invasionsarter

Arturvalet baseras på den lista som upprättats inom projektet Nordiska Invasionsfåglar. Under hösten 1998 var det egentligen ingen(!) art som flyttade invasionsartat vid Enskär. Lokalt uppträdde dock spillkråka och i viss mån mindre hackspett talrikare än normalt, och närmast att "invaderna" var väl nötskrikan.

Talltita, svartmes, nötkråka och tallbit sågs vid enstaka och få tillfällen.

Att höstens stora invasion av tallbit inte får större utrymme här beror förstås på att flyttningen kom igång alldeles efter stationens stängning.

Hornuggla *Asio otus*

Höstens enda exemplar fångades 13.10.

Gråspett *Picus canus*

Ett exemplar sågs tillfälligt flygande och sittande i en grantopp på Hartsö 3.10. Andra obsen i området, tidigare en fångad på Enskär hösten 1994.

Spillkråka *Dryocopus martius*

Noterad under 24 dagar (av 58 möjliga) och så många som 14 ex ringmärktes. Genomsnittet 1965-98 är 5 ex. Ytterligare minst 5-10 ex beräknas ha observerats, bl a noterades sträckförsök långt ut över havet, vilket är ovanligt.

Större hackspett *Dendrocopos major*

Endast två obsar av enstaka exemplar 13.9 och 17.9.

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

Ett exemplar på mellersta Enskär 4.6 och 14.6. Häckar troligen årligen. Under hösten noterad under 17 dagar, samtidigt som 9 ex ringmärktes, vilket är något över genomsnittet.

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

På Enskär sågs arten endast under höstsäsongens tre allra sista dagar (30.10-1.11), då totalt 300-350 ex sträckte/rastade. Efter stationens stängning startade en kraftig invasion i Sörmland tillsammans med tallbit och björkrast.

Övriga obsar vid Enskär: 25-30 ex 4.1, 15 ex 18.1, 50 ex 25.1, 30 ex 2.12 och 10 ex 30.12.

Stjærtmes *Aegithalos caudatus*

Ingen obs under hösten, men en adult sågs under häckningstid mitt på Enskär 4.6.

Talltita *Parus montanus*

En enda obs under hösten, då 1 ex fångades 4.11. Ej årsviss.

Svartmes *Parus ater*

Observerad sju dagar utspritt under hösten, 2 ex fångades (5.10). Alltså ett år utan egentlig flyttning, liksom 1995-96. Under hösten 1997 fångades däremot goda 189 ex; medel 1965-98 är 35 ex. Arten uppvisar alltså de typiska fluktuationer som karaktäriserar en äkta invasionsart.

Blåmes *Parus caeruleus*

Observerad 43 dagar (av 58 möjliga) under hösten och 108 ex ringmärktes, vilket är exakt lika med medelvärdet 1965-98.

Talgoxe *Parus major*

Observerad 44 dagar (av 58 möjliga) under hösten och 78 ex ringmärktes, vilket är strax under medelvärdet 1965-98 (82 ex).

Nötväcka *Sitta europaea*

Fyra exemplar ringmärktes under fem obsdagar: 6.9, 23.9 och 3-5.10. Sannolikt ingen egentlig flyttning utan troligen lokala rörelser.

Trädkrypare *Certhia familiaris*

Observerad 42 dagar (av 58 möjliga) främst i september-oktober. Samtidigt ringmärktes 80 ex, vilket är över snittet på 59 ex (1965-98). Fångsten detta år var exakt lika stor som 1997, medan 1995-96 var två dåliga flyttningår för arten.

Nötskrika *Garrulus glandarius*

Arten ej årlig vid Enskär, men 1998 skedde en viss rörelse. Under 12 obsdagar 28.9-31-10 observerades ca 30 ex (därav en flock om 17 ex som gjorde sträckförsök 7.10) och ringmärktes 2 ex.

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

Efter tre år med flyttning (1995-97) gjordes även detta år några observationer (arten är inte årlig vid Enskär): 1-3 ex sågs vid fem tillfällen 12.9-3.10. De som kunde bestämmas tillhörde den inhemska, tjocknäbbade rasen.

Gråsiska *Carduelis flammea*

Sommar: 1 ex rastade vid de yttre skären 27.6. Under hösten ringmärktes blott tre fåglar, varav en troligen var av rasen C. f. cabaret. Observerades under 16 dagar 27.9-1.11, svag-måttlig flyttning. Se dock även under domherre nedan.

Obestämd korsnäbb *Loxia sp.*

Mycket få korsnäbb-obsar denna höst, ingen artbestämd och endast åtta dagar med obestämda: 17.9 samt 3-21.10.

Tallbit *Pinicola enucleator*

En flock om 7 ex kom insträckande från öster och fortsatte vidare mot nordväst upp över Enskär 31.10. Detta var inledningen på den enorma invasionen under nov-dec, men stationen var ju inte bemannad då.

Domherre *Pyrrhula pyrrhula*

Noterad åtta obsdagar 13.10-1.11 och endast en ringmärkt fågel. Troligen svag-måttlig flyttning, men observera att stationen var obemannad under tio dagar i slutet av oktober då artens flyttning är som starkast. Detta försvårar jämförelserna med tidigare år.

Följande invasionsarter observerades inte vid fågelstationen under 1998: Fjälluggla, hökuggla, sparvuggla, pärluggla, vitryggig hackspett, tretåig hackspett, lappmes, snösiska, bändelkorsnäbb, mindre korsnäbb och större korsnäbb.

Övriga observationer

Under 1998 observerades totalt 173 fågelarter inom stationens verksamhetsområde. Fjällabb blev enda nya arten och därmed har 252 arter noterats vid Enskär under åren 1965-98.

Här nedan redovisas de mest intressanta observationerna under året. Ytterligare information lämnas under rubriken Ringmärkning, och vissa arter presenteras enbart i den sörmländska fågelrapporten som också publiceras i detta supplement.

Om inte annat anges, så har observationerna gjorts vid Enskärs södra udde. Med "de yttre skären" avses området kring Hamnskär/Garkast.

Smålom *Gavia stellata*

Talrik under vårsträcket med bl a 60 ex 18.4 och totalt 72 ex 27.3-10.5. Under hösten sågs sammanlagt 8 ex fördelat på fem tillfällen 16.9-30.11.

Storlom *Gavia arctica*

Talrik under vårsträcket med bl a minst 35 ex 10.4, minst 70 ex 18.4, ca 65 ex 25.4 och ca 30 ex 2.5.

Vitnåbbad islom *Gavia adamsii*

En subad sträckte mot SV vid Enskär 8.10. Andra obsen i området.

Obestämd islom *Gavia immer/adamsii*

En adult fågel flög österut 14.9 och ytterligare ett exemplar sträckte mot NV 1.10. Därmed har det gjorts minst tio obsar av bestämda eller obestämda islommar i området.

Gråhakedopping *Podiceps griseigena*

Under våren sågs 11 ex 18.4-2.5, och sistnämnda datum sträckte en flock om 6 ex. Under hösten sågs 10-15 ex fördelat på fjorton tillfällen 30.8-1.11.

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Enda häckplatsen i området är Långö Trutbåda, där det fanns 150-200 bon 22.6, ca 250 boungar kvar 7.7 och fortfarande ett 20-tal ungar kvar 28.7.

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Vinter Två adulta rastade vid södra Enskär 4.1, 11 ad rastade/sträckte iväg vid Garkast 9.12 och samtidigt sträckte 2 ad + 4 juv förbi samma plats.

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Endast två observationer under året: Över 1000 ex sträckte mot SV 29.9 och 80 ex sträckte SV 30.10.

Prutgås *Branta bernicla*

Under vår/sommar sågs 1 ex vid de yttre skären 7.6. Under hösten ett bra sträck 29.9 med minst 1000 ex (jmf vitkindad gås) och därutöver 240-280 ex sträckande/rastande 14.9-30.9 (12 obs-dagar).

Gravand *Tadorna tadorna*

Första obs under våren 22.3 (2+4 ex), senare 4-5 par 5-18.4. I juni konstaterades tre häckningar, då kullar om 5, 2 resp 6 ungar sågs.

Bläsand *Anas penelope*

Bra sträck 14.9 då minst 600 ex passerade förbi Enskär mot SV.

Snattherand *Anas strepera*

Ovanlig i området, en rastande hane öster om Hartsö 2.12.

Årta *Anas querquedula*

Ovanlig i området, en rastande hane vid södra Enskär 25.4.

Skedand *Anas clypeata*

En häckning vid Storrö (bofynd med 6 ägg 25.6) och en trolig häckning vid södra Enskär.

Vigg *Aythya fuligula*

Minst fem par häckade vid de yttre skären. Två bofynd med ägg i slutet av juni och vid Skeppsklubben sågs två olika kullar med små ungar 28.7 resp 11.8.

Ejder *Somateria mollissima*

Bl a sträckte ca 2000 ex mot NO 7.4 (kl.07-10) och ca 4000 ex mot NO 10.4 (kl.06-10).

Alförrädare *Polysticta stelleri*

En hane flög förbi St Garkast 25.1.

Alfågel *Clangula hyemalis*

Under vår/försommar sågs en hane flyga mot NO förbi Enskär 7.6.

Sjööorre *Melanitta nigra*

Under våren sågs ca 950 ex, de flesta sträckande och som mest 640 ex mot NO 2.5. Under hösten tretton obsdagar 17.9-9.11, totalt ca 50 ex.

Svärta *Melanitta fusca*

Några vinterobsar: 2 ex 4.1, 1-2 ex 2.12 och 4 ex 9.12. Kraftigt sträck noterades 2.5, då 1520 ex sträckte mot NO kl.05-08. Två häckningar: Hona med liten unge vid de yttre skären 11.8 och en annan hona med en liten unge vid södra Enskär 14.8. Arten verkar vara på väg att försvinna som häckfågel i området, sannolikt p g a minkpredation.

Salskrake *Mergus albellus*

En hona rastade vid s Enskär 18.1 och en annan

(?) hona rastade på samma plats 10.5. Arten ses inte årligen i området.

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

En helvit individ sågs vid Hartsö 23.11 och 30.11. Det var inte samma fågel som sågs i området för några år sedan (1992-96). Den här var ännu vitare, troligen en 1K- eller 2K-fågel.

Antal obsdagar för samtliga rovfåglar under hösten: Havsörn (46), blå kärnhök (1), duvhök (5), ormvråk (5), fjällvråk (9), fiskgjuse (2), tornfalk (5), stenfalk (8) och lärkfalk (1).

Trana *Grus grus*

Höstens enda observation utgjordes av en stor flock om ca 400 ex som sträckte mot SV över Hartsö 13.10.

Sandlöpare *Calidris alba*

Rastande fåglar: 1 ad Skeppsklubben 28.7, 1 ex s Enskär 29.8 och 1 ex Garkast 4.9.

Skärnäppa *Calidris maritima*

Rastande fåglar vid de yttre skären under vinter/vår: 70 ex 4.1, 30 ex 18.1, ca 20 ex 25.1, ca 50 ex 8.2, ca 130 ex 22.3, 110 ex 27.3, ca 100 ex 5.4, 180-200 ex 7.4 och 100 ex 18.4. Vid Enskär sågs 12 ex 30.10 och 2 ex 4.11.

Under hösten rastade 22 ex 13.11, minst 90 ex 25.11, ca 150 ex 30.11, 110-150 ex 9.12, 150 ex 13.12 och 40 ex 30.12 vid de yttre skären.

Tre färgmärkta individer sågs, varav i dagsläget endast en kunnat identifierats. Förutom den nedan omnämnda fågeln (som rastade i området för tredje vintern i följd!) sågs en och samma individ 18.1, 8.2, 27.3 och 5-7.4 samt en tredje individ 9.12.

Dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus*

Ett rastande exemplar på södra Enskär 30.9.

Roskarl *Arenaria interpres*

Häckning på Skeppsklubben (bofynd med ägg 7.7) och troligen ytterligare 3 häckningar i området.

Ytterligare 22 arter vidare observerades under 1998, bl a kustsnäppa (1 ad 11.8 och 16.8 samt 1 ex 25.8), spovsnäppa (1 ad 7.7, 6 ad 17.7, 5-8 ex 28.7 varav 1 ex var ringmärkt på vänster ben / ringen såg "hög" ut/, 1 ex 16.8 samt 2 ex 29-30.8), myrspov (3 ad 28.7, 8-10 ex 11.8 och 2 ex 16.8) samt småspov (1 ex 1.5 och 1 ex 7.7).

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus*

En adult (ljus fas) sträckande mot öster samt 2 ad (båda ljus fas) insträckande från sydväst och sedan rastande på vattnet 2.5 (kl.0720 resp kl.0735-0750). Dessutom 2 ex mot SV 15.10.

Labb *Stercorarius parasiticus*

Minst tre par häckade i de yttre delarna av fågel-skyddsområdet, troligen ytterligare några par längre in.

Fjälllabb *Stercorarius longicaudus*

En adult fågel sträckte mot NO 1.5. Ny art vid stationen.

Tretåig mås *Rissa tridactyla*

En 2K-fågel sträckte mot NO vid Lillrö 10.4.

Kentsk tärna *Sterna sandvicensis*

En adult sträckte mot NO 2.5.

Sillgrissla *Uria aalge*

Vinterobs: En adult i sommardräkt vid Garkast 8.2. Dessutom sammanlagt sex obsar om totalt 11 ex 18.4-14.6 samt 1 ex 17.7 och 1 ex 17.9.

Tordmule *Alca torda*

Vinterobs: Minst 50 ex vid de yttre skären 8.2. Under häckningssäsongen inventerades de yttre skären. På sexton olika skär häckade tordmular och totalt hittades 150 häckningar, d v s något färre än 1997 (160), och tyvärr misslyckades många par med häckningen under 1998. Detta kunde konstateras genom att det saknades många ungar i lämplig märkålder där det borde ha funnits. Åtminstone på skären mellan Storrö och Garkast förekom minkpredation i mitten av juli, bl a hittades en nyss ihjälbiten unge på Ljusskär

den 17 juli. Under perioden 2-17 juli ringmärktes 51 boungar och en vuxen fågel. Samtidigt kontrollerades två vuxna fåglar på bo, båda ringmärkta av oss, den ena som boung 1994 och den andra som adult häckande 1995 på samma plats som den nu häckade. En tredje kontroll av en adult fågel gjordes genom ringavläsning i fält med handkikare (intill boet), alltså utan att fågeln fångades och det har aldrig lyckats tidigare! Den fågeln var ringmärkt 1993. Ytterligare en ringmärkt adult (märkt av oss 1992) kunde läsas av, tyvärr var den emellertid minkdödad.

Tobisgrissla *Cephus grylle*

Ett bo med ägg var övergivet redan 5.7, troligen p g a minkpredation. Ingen lyckad häckning kunde konstateras detta år, men sannolikt häckade omkring fem par i oåtkomliga bon.

Alkekung *Alle alle*

Ett exemplar sträckte mot NO utanför Garkast 18.4.

Berguv *Bubo bubo*

Ett exemplar stöttes i nätområdet på södra Enskär i skymningen 16.9.

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

Blott en enda obs: 1 ex mot SV 12.9.

Rödhake *Erithacus rubecula*

Vinterobs: 1 ex på södra Enskär 2.12.

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe*

Ett sent och ljusst exemplar sågs (och fångades) 12-16.10.

Höksångare *Sylvia nisoria*

Inventeringen av höksångare på Enskär gav inga glädjande besked. Detta år fanns blott en enda sjungande hane vid ett enda tillfälle (4.6), vilket innebar andra året i följd utan parbildning och tredje året i följd utan någon säkerställd häckning. Ingen obs under hösten, vilket förstärker känslan av artens minskning i den nordligaste delen av utbredningsområdet.

Gransångare *Phylloscopus collybita*

En hane sjöng på Enskär 14.6.

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

En hane sjöng på södra Enskär på kvällen 3.6, men fanns ej kvar nästa dag. Två ex ringmärktes under hösten (12.9 och 29.9), samt ytterligare 1 ex (omärkt) sågs 14.9 och möjligen samma indi-vid 16.9.

Tofsmes *Parus cristatus*

Inte årlig på Enskär, men nu fångades de tionde och elfte exemplaren 21.10 resp 1.11. Troligen fåglar från häckning i närheten, kanske på Hartsö.

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

Minst 1 ex hördes sträcka vid Enskär 31.10, en flock om 15 ex rastade på St Garkast 13.11 och 12 ex rastade på samma lokal 9.12.

Lappsparrv *Calcarius lapponicus*

Enstaka sträckande fåglar 3.9, 6.10, 9.10 och 31.10.

Snösparrv *Plectrophenax nivalis*

Fem observationer 18.1-7.4, som mest 11 ex rastande 25.1, samt fem observationer 21.10-9.12, som mest en rastande flock om 70-80 ex på Ljus-skär 1.11.

Videsparrv *Emberiza rustica*

Ett exemplar insträckande från öster och vidare mot nordväst upp över Enskär 4.9.

Ringmärkningen

Totalt fångades 3207 ex under hösten (och 68 ex under häckningstid, därav 65 boungar), vilket är en relativt normal summa med hänsyn taget till den något korta säsongen, men samtidigt ungefär 1000 ex under genomsnittet för en heltäckande verksamhet.

Bästa dagen var den 3/10 med 367 märkta fåglar, därefter följde den 19/9 med 256 fångade och den 28/9 med 221 ringmärkta.

Bland invasionsarterna under hösten dominerade blåmes 108, trädkrypare 80 och talgoxe 78. Mer

udda var hela 14 spillkråkor, 9 mindre hackspettar, 1 talltita och 2 nötskrikor, men av detta framgår också att det var en invasionsfattig höst vid Enskär. Störst blev som vanligt kungsfågel med 1752 ex, men ett bra rekord sattes av gärdsmyg med 147 ex, vilket är 450 % av genomsnittet och det tredje bra året i följd. Lite ovanligare märkarter var labb 1, nattskär 1, mindre flugsnappare 2 och skata 1.

Återfynd och kontroller

Totalt inkom rapporter om tretton återfynd från våra egna märkningar och dessutom gjorde vi fyra kontroller av fåglar märkta på andra platser. Se även under skärnsnäppa ovan och nedan!

Årets snabbaste återfynd svarade en kungsfågel för, när den flög från Enskär till Lågsjär (åt fel håll dessutom!) på 4 dygn. Något felflugan var väl även den kungsfågel som på 10 dagar tagit sig 61 mil rakt österut till Enskär. En tredje kungsfågel flög mer "normalt" och hamnade i Lettland efter 16 dagar, liksom en fjärde som dog mot en fönsterruta i Tyskland efter en dryg månads flyttning.

Ett annat snabbåterfynd utgjordes av den sparvhök som vi kontrollerade 6 dagar och 27 mil efter märkningen i Finland.

Överlägset äldst var också en finsk fågel, nämligen den gråtrut som hittades nydöd på ett häckningsskär. Den var drygt 12 år när den dog. Några av fåglarna har kontrollerats av andra ringmärkare, bl a en gråsiska som flög nästan 70 mil västerut till Norge på två veckor och en tjocknäbbad nötkråka som kontrollerades i Småland drygt ett år efter märkningen. Det senare var första återfyndet för den arten.

Dödsorsakerna varierar ungefär som tidigare år, t ex hade en järnsparv flugit mot en glasruta långt upp i finska Österbotten och en talgoxe dött vid ett fågelbord i Gnesta mitt under den kallaste vintern, kanske av ålder eller sjukdom.

Tordmularna fästnar ofta i fiskegarn i södra Östersjön. Två av våra fåglar råkade nu ut för detta, den ena dock med livet i behåll.

Än värre är det för fåglar som flyttar till södra

Europas skyttelinjer. En rödbena (vårt första återfynd, av blott två märkta) och två taltrastar klarade sig inte igenom den här gången.

Återfynd inrapporterade under 1998

SPARVHÖK (*Accipiter nisus*)

5.097.020 Årsunge, hane.

971023 Enskär

980709 Grönskär, Nämndö, Sörmland

86 km NO - 259 dagar

Funnen. Död sedan länge.

RÖDBENA (*Tringa totanus*)

4.413.802 Bounge

970708 Storrö

971215 Pas-de Calais, FRANKRIKE

1363 km SV - 160 dagar

Nyligen död. Skjutet.

TORDMULE (*Alca torda*)

8.086.098 Bounge

970708 L. Garkast

981108 Katy Rybachie, Elblag, POLEN

491 km SSO - 1 år 123 dagar

Nyligen död. Fångad i fisknät.

TORDMULE (*Alca torda*)

8.086.860 Bounge

970708 Ljussjär

980311 Östersjön

432 km SSO - 246 dagar

Fångad i fisknät, släppt levande.

JÄRNSPARV (*Prunella modularis*)

1.ED.53.872 1K+

931011 Enskär

980427 Oulu, FINLAND

846 km NNO - 4 år 199 dagar

Nyligen död. Flugit mot glasruta.

TALTRAST (*Turdus philomelos*)

4.413.826 Årsunge

970925 Enskär. Vinge 120 mm.

981128 Albala, Caceres, SPANIEN

2735 km SV - 1 år 64 dagar
Nyligen död. Skjuten.

TALTRAST (*Turdus philomelos*)
4.413.986 Årsunge
981004 Enskär. Vinge 115 mm.
981108 Forli, ITALIEN
1650 km SSV - 35 dagar
”Hunted”

KUNGSFÅGEL (*Regulus regulus*)
Z.79.894 Årsunge, hane.
981004 Enskär
981008 Lågsjär, Åland, FINLAND
190 km NO - 4 dagar
Kontr. av ringm. Årsunge, hane.

KUNGSFÅGEL (*Regulus regulus*)
Z.79.947 Årsunge, hona.
981005 Enskär
981021 Liepaja, Pape, LETTLAND
351 km SO - 16 dagar
Kontr. av ringm. Årsunge, hona. Vinge 53 mm,
vikt 6.7 g, fettclass 6.

KUNGSFÅGEL (*Regulus regulus*)
Z.83.433 Årsunge, hane
981017 Enskär
981118 Blossin, Potsdam, TYSKLAND
750 km SSW - 32 dagar
Nyligen död, flugit mot glasruta

TALGOXE (*Parus major*)
I.ED.54.492 2K+, hona
970922 Enskär. Vinge 74 mm, vikt 17.0 g.
980116 Gnesta, Sörmland
42 km NNV - 116 dagar
Nyligen död. Hittades vid fågelbord.

NÖTKRÅKA (*Nucifraga c. caryocatactes*)
6.161.269 2K+
970826 Enskär. Vinge 185 mm, vikt 183 g.
981214 Hummelstad, Brotorp, Småland
122 km SV - 1 år 110 dagar
Kontr. av ringm. Vinge 192 mm, näbb 45 mm,
vitt på yttre stj.p.17 mm.

GRÅSISKA (*Carduelis flammea*)
BK.31.915 2K+, hane
971019 Enskär. Vinge 79 mm, vikt 14.0 g, fett-
class 3
971102 Sele, Rogaland, NORGE
686 km V - 14 dagar
Kontr. av ringm. 2K+, hane.

Främmande kontroller

SPARVHÖK (*Accipiter nisus*)
Helsinki B.118.519 Årsunge, hane
981002 Jurmo, Åbo-Björneborg, FINLAND
981008 Enskär. Vinge 201 mm, vikt 156 g.
268 km VSV - 6 dagar
Fångad i slöjnat och åter släppt.

SPARVHÖK (*Accipiter nisus*)
Gdansk GA.11.345 3K+, hane
980408 Stacja Hel, Gdansk, POLEN
981010 Enskär. Vinge 204 mm, vikt 139 g.
440 km N - 185 dagar
Fångad i slöjnat och åter släppt.

SKÄRSNÄPPA (*Calidris maritima*)
4.339.873
960322 Nidingen, Halland (färgmärkt)
981230 N Skvaltan, Hartsö skärgård
ca 360 km NO - 2 år 283 dagar
Färgavläst i fält, rastande.

GRÅTRUT (*Larus argentatus*)
Helsinki HT.105.585 Bounge
860414 Dragsfjärd, Åbo-Björneborg, FINLAND
980705 St. Tärnskär
304 km VSV - 12 år 24 dagar
Funnen nyligen död på häckningsskär.

KUNGSFÅGEL (*Regulus regulus*)
Stavanger F.02.553 Årsunge, hane
981003 Öye, Vest-Agder, NORGE
981013 Enskär. Vinge 55 mm, vikt 5.5 g, fett-
class 3.
615 km O - 10 dagar
Fångad i slöjnat och åter släppt.

Tabell 1 Ringmärkta fåglar vid Hartsö-Enskär fågelstation 58.41N/17.28E

(Birds ringed at Hartsö-Enskär Bird Observatory)

Art (Species)	Antal ringmärkta (Number ringed)			Återfynd (Recoveries)	
	1965-97	1998	1965-98	1998	1965-98
Storskarv <i>Phalacrocorax carbo</i>	26	5	31		2
Knölsvan <i>Cygnus olor</i>	14	1	15		3
Grågås <i>Anser anser</i>	7	1	8		1
Kanadagås <i>Branta canadensis</i>	1	-	1		
Vitkindad gås <i>Branta leucopsis</i>	1	-	1		
Gravand <i>Tadorna tadorna</i>	1	-	1		
Kricka <i>Anas crecca</i>	1	-	1		
Gräsand <i>Anas platyrhynchos</i>	8	-	8		2
Ejder <i>Somateria mollissima</i>	2	-	2		
Svärta <i>Melanitta fusca</i>	1	-	1		
Duvhök <i>Accipiter gentilis</i>	8	-	8		2
Sparvhök <i>Accipiter nisus</i>	510	7	517	1	48
Ormvråk <i>Buteo buteo</i>	1	-	1		
Tornfalk <i>Falco tinnunculus</i>	9	-	9		
Stenfalk <i>Falco columbarius</i>	18	-	18		
Lärfalk <i>Falco subbuteo</i>	3	-	3		
Vattenrall <i>Rallus aquaticus</i>	1	-	1		
Kornknarr <i>Crex crex</i>	1	-	1		
Strandskata <i>Haematopus ostralegus</i>	2	-	2		
Större strandpipare <i>Charadrius hiaticula</i>	10	-	10		
Kustpipare <i>Pluvialis squatarola</i>	4	-	4		
Kustsnäppa <i>Calidris canutus</i>	2	-	2		
Småsnäppa <i>Calidris minutus</i>	6	-	6		
Kärnsnäppa <i>Calidris alpina</i>	167	-	167		3
Dvärgbeckasin <i>Lymnocyptes minimus</i>	5	-	5		1
Enkelbeckasin <i>Gallinago gallinago</i>	8	-	8		
Morkulla <i>Scolopax rusticola</i>	28	1	29		4
Småspov <i>Numenius phaeopus</i>	2	-	2		1
Rödbena <i>Tringa totanus</i>	2	-	2	1	1
Gluttsnäppa <i>Tringa nebularia</i>	8	-	8		
Grönben <i>Tringa glareola</i>	1	-	1		
Drillsnäppa <i>Actitis hypoleucos</i>	39	-	39		
Roskarl <i>Arenaria interpres</i>	7	-	7		
Labbe <i>Stercorarius parasiticus</i>	4	1	5		
Skrattmåse <i>Larus ridibundus</i>	2	-	2		
Fiskmåse <i>Larus canus</i>	28	2	30		
Silltrut <i>Larus fuscus</i>	1	-	1		
Gråtrut <i>Larus argentatus</i>	4	2	6		
Havstrut <i>Larus marinus</i>	3	-	3		
Skräntärna <i>Sterna caspia</i>	151	-	151		2
Silvertärna <i>Sterna paradisaea</i>	38	3	41		
Sillgrissla <i>Uria aalge</i>	48	-	48		3
Tordmule <i>Alca torda</i>	1140	52	1192	2	37
Tobisgrissla <i>Cephus grylle</i>	41	1	42		2
Skogsduva <i>Columba oenas</i>	2	-	2		
Ringduva <i>Columba palumbus</i>	8	-	8		
Gök <i>Cuculus canorus</i>	177	1	178		

Art (Species)	Antal ringmärkta (Number ringed)			Återfynd (Recoveries)	
	1965-97	1998	1965-98	1998	1965-98
Hökuggla <i>Surnia ulula</i>	15	-	15		
Sparvuggla <i>Glaucidium passerinum</i>	201	-	201		1
Kattuggla <i>Strix aluco</i>	1	-	1		
Hornuggla <i>Asio otus</i>	51	1	52		1
Jorduggla <i>Asio flammeus</i>	20	-	20		1
Päruggla <i>Aegolius funereus</i>	782	-	782		17
Nattskärra <i>Caprimulgus europaeus</i>	23	1	24		
Tornseglare <i>Apus apus</i>	85	-	85		
Kungsfiskare <i>Alcedo atthis</i>	2	-	2		
Göktyta <i>Jynx torquilla</i>	82	2	84		1
Gråspett <i>Picus canus</i>	1	-	1		
Gröngöling <i>Picus viridis</i>	89	2	91		
Spillkråka <i>Dryocopus martius</i>	165	14	179		
Större hackspett <i>Dendrocopos major</i>	370	-	370		4
Vitryggig hackspett <i>Dendrocopos leucotos</i>	1	-	1		
Mindre hackspett <i>Dendrocopos minor</i>	218	9	227		
Tretåig hackspett <i>Picoides tridactylus</i>	25	-	25		
Trädlärka <i>Lullula arborea</i>	2	-	2		
Berglärka <i>Eremophila alpestris</i>	1	-	1		
Backsvala <i>Riparia riparia</i>	4	-	4		
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i>	88	-	88		
Hussvala <i>Delichon urbica</i>	77	-	77		
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	624	2	626		2
Ängspiplärka <i>Anthus pratensis</i>	177	12	189		
Skärpiplärka <i>Anthus petrosus</i>	18	-	18		
Gulärta <i>Motacilla flava</i>	115	-	115		1
Sädesärta <i>Motacilla alba</i>	1267	6	1273		5
Sidensvans <i>Bombicilla garrulus</i>	11	-	11		
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	1097	147	1244		2
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	343	5	348	1	6
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	15441	464	15905		65
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	103	-	103		
Blåhake <i>Luscinia svecica</i>	127	2	129		1
Blåstjärt <i>Tarsiger cyanurus</i>	1	-	1		
Svart röstjärt <i>Phoenicurus ochruros</i>	2	-	2		
Röstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	2424	15	2439		8
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	165	-	165		
Svarthakad buskskvätta <i>Saxicola torquata</i>	1	-	1		
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	484	2	486		4
Ringtrast <i>Turdus torquatus</i>	3	-	3		
Koltrast <i>Turdus merula</i>	1038	21	1059		18
Björktrast <i>Turdus pilaris</i>	146	1	147		4
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	3239	37	3276	2	56
Rödvingetrast <i>Turdus iliacus</i>	757	4	761		5
Dubbeltrast <i>Turdus viscivorus</i>	41	-	41		1
Gräshoppsångare <i>Locustella naevia</i>	16	-	16		
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	39	2	41		
Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i>	1	-	1		
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	77	1	78		

Art (Species)	Antal ringmärkta (Number ringed)			Återfynd (Recoveries)	
	1965-97	1998	1965-98	1998	1965-98
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	114	1	115		
Rödstrupig sångare <i>Sylvia cantillans</i>	1	-	1		
Ökensångare <i>Sylvia nana</i>	1	-	1		
Höksångare <i>Sylvia nisoria</i>	148	-	148		
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	2679	28	2707		5
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	879	8	887		1
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	1551	5	1556		3
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	3102	41	3143		13
Nordsångare <i>Phylloscopus borealis</i>	1	-	1		
Kungsfågelsångare <i>Phylloscopus proregulus</i>	13	-	13		
Taigasångare <i>Phylloscopus inornatus</i>	15	-	15		
Videsångare <i>Phylloscopus schwarzi</i>	3	-	3		
Grönsångare <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	332	2	334		
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	1239	24	1263		4
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	17767	179	17946		28
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	38453	1752	40205	3	47
Brandkronad kungsfågel <i>R. ignicapillus</i>	1	-	1		
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	3512	35	3547		5
Mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>	108	2	110		
Halsbandsflugsnappare <i>Ficedula albicollis</i>	2	-	2		
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	1964	7	1971		5
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	914	-	914		
Entita <i>Parus palustris</i>	386	3	389		
Talltita <i>Parus montanus</i>	85	1	86		
Tofsmes <i>Parus cristatus</i>	9	2	11		
Svartmes <i>Parus ater</i>	1182	2	1184		1
Blåmes <i>Parus caeruleus</i>	3578	108	3686		6
Talgoxe <i>Parus major</i>	2726	78	2804	1	11
Nötväcka <i>Sitta europaea</i>	168	4	172		
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	1915	80	1995		5
Sommargylling <i>Oriolus oriolus</i>	1	-	1		
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	1113	7	1120		5
Varfågel <i>Lanius excubitor</i>	85	-	85		
Nötskrika <i>Garrulus glandarius</i>	132	2	134		1
Skata <i>Pica pica</i>	6	1	7		
Nötkråka <i>Nucifraga caryocatactes</i>	50	-	50	1	1
Kråka <i>Corvus corone</i>	7	-	7		1
Stare <i>Sturnus vulgaris</i>	118	-	118		5
Pilfink <i>Passer montanus</i>	1	-	1		
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	2631	28	2659		15
Bergfink <i>Fringilla montifringilla</i>	415	10	425		2
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	448	6	454		6
Steglits <i>Carduelis carduelis</i>	2	-	2		
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>	2694	10	2704		18
Hämpling <i>Carduelis cannabina</i>	3	-	3		
Vinterhämpling <i>Carduelis flavirostris</i>	25	-	25		
Gråsiska <i>Carduelis flammaea</i>	2997	3	3000	1	8
Snösiska <i>Carduelis hornemanni</i>	6	-	6		
Bändelkorsnäbb <i>Loxia leucoptera</i>	17	-	17		

Art (Species)	Antal ringmärkta (Number ringed)			Återfynd (Recoveries)	
	1965-97	1998	1965-98	1998	1965-98
Mindre korsnäbb <i>Loxia curvirostra</i>	79	-	79		2
Större korsnäbb <i>Loxia pytyopsittacus</i>	15	-	15		
Rosenfink <i>Carpodacus erythrinus</i>	28	-	28		
Tallbit <i>Pinicola enucleator</i>	8	-	8		
Domherre <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	880	1	881		3
Stenknäck <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	3	-	3		
Lappsparv <i>Calcarius lapponicus</i>	16	-	16		
Snösparv <i>Plectrophenax nivalis</i>	1	-	1		
Gulsparv <i>Emberiza citrinella</i>	326	8	334		1
Ortolansparv <i>Emberiza hortulana</i>	48	-	48		
Videsparv <i>Emberiza rustica</i>	23	-	23		
Dvärgsparv <i>Emberiza pusilla</i>	3	-	3		
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i>	280	10	290		3
Summa (Sum)	127930	3275	131205	13	521
Antal arter (Number of species)	158	64	158	9	62

Summary

The above paper is the annual report of 1998 from Hartsö-Enskär Bird Observatory (58.41N/17.28E) in the archipelago of east central Sweden.

The observatory was manned during 58 days in August, September and October. In the summer some studies on the breeding bird fauna were made, especially on the Razorbill *Alca torda* with 51 nestlings ringed in the investigated area.

In the year a total of 3,275 birds of 64 species were ringed, most of them caught in mistnets on the southern part of the island called Enskär.

Highest figures were, as usual, noted for the Goldcrest *Regulus regulus* (1752), the Robin *Erithacus rubecula* (464), the Willow Warbler *Phylloscopus trochilus* (179) and the Wren *Troglodytes troglodytes* (147).

Of irruptive species could be mentioned the Black Woodpecker *Dryocopus martius* (14 ringed) and late in the autumn a very big movement of the Pine Grosbeak *Pinicola enucleator*.

Lennart Wahlén
Blommenhovsvägen 18
611 39 Nyköping

Naturbokhandeln

**Kikare • Natur- och fågelböcker
CD • CD-rom • Video • Artlister • Fröautomater
och mycket mera –till lågpris!!**

Vi finns på "nätet", med nyheter, de bästa kikäpriserna, boksortimentet m.m. <http://www.sofab.se>
Men du är förstås också välkommen att skriva, faxa eller ringa till oss för kataloger och information, eller att besöka vår butik på Öland.

Naturbokhandeln

Sveriges Ornitologiska Förening

Stenåsa

380 62 Mörbylånga

Tel: 0485-441 00

Fax: 0485-441 42

E-mail: order@naturbokhandeln.sofab.se

Vill du jobba på fågelstation?

Genom idéellt arbete som ringmärkare eller assistent på vår "egen" fågelstation kan du göra en ovärderlig insats för fågelforskningen. Som assistent behöver du inte vara fågelexpert, men du ska gilla fåglar.

Det går även utmärkt att förlägga förenings-
exkursioner till ön (transportkostnad cirka 100 kr/
person vid 12 deltagare). Logi sker lämpligen i tält.
Fågelstationen är belägen på ön Enskär i Hartsöarke-
pilagens södra del som en sista utpost mot det öppna
havet. Stationen drivs av FSO och verksamhet har
här bedrivits sedan 1965.

**För mer information kontakta Lennart Wahlén,
0155-215711.**

*Du kan också stödja verksamheten genom att köpa
stationens T-shirts, dekaler och fågelholkar.*

Rapportera dina obsar!

Ring Sörmlandssvararen för att få besked om senaste nytt i de Sörmländska markerna eller de lokala fågel-föreningarnas exkursioner och möten. Svararen drivs av Regionala rapportkommittén (Rrk) som är en arbetsgrupp inom FSO. Rapporterar du till Sörmlandssvararen kommer dina obsar direkt till Rrk:s fågelrapport. Inkommande information om känsliga och hotade arter/häckningar behandlas konfidentiellt och registreras endast som ett underlag för fågelskyddsarbetet och utläses ej på svararen. Är du osäker på hur du ska hantera en observation, kontakta de etiska rådgivarna (för sökarsystemet): Jukka Väyrynen (0157-441 39), Ola Jonsson (0155-26 78 07) eller Göran Andersson (0157-13510).

Skötselansvarig för Sörmlandssvararen är Göran Andersson. Kontakta Göran om du har frågor, sunpunkter eller vill göra felanmälan.

**RIKSINVENTERINGSARER
FÖR 2000 ÄR
RÖRDROM & DVÄRGMÅS.**

RAPPORTMOTTAGARE:
Rrk Sörmland, Tommy Karlström,
Sommarrogatan 3, 632 26 Eskilstuna
Tel: 016-13 32 15, 070-467 25 95
tkm99001@student.mdh.se

Studie främjandet

När Du får lust att lära, skapa och utvecklas.....
kontakta oss!!!

Vi hjälper Dig med ekonomi, föreläsare, lokaler,
Studiematerial, videofilmer m.m

Distrikt

Studieförbundet Mälardalen
Köpmangatan 19
641 30 KATRINEHOLM
Tel. 0150 – 504 90

Studieförbundet i Eskilstuna
Kungsgatan 13
632 20 ESKILSTUNA
Tel. 016 – 15 93 20

Lokalkontor

Studieförbundet i Mellersta
Södermanland
Köpmangatan 19
641 30 KATRINEHOLM
Tel. 0150 – 510 51

Studieförbundet i Strängnäs
Källgatan 3 A
645 31 STRÄNGNÄS
Tel. 0152 – 167 80

Studieförbundet i Vingåker
Järnvägsgatan 3
643 30 Vingåker
Tel. 0151 – 107 17

Studieförbundet i Nyköping
Kungsgatan 24
611 32 NYKÖPING
Tel. 0155 – 21 71 20

Studieförbundet i Flen
Götgatan 7
642 37 FLEN
Tel. 0157 – 121 20

Studieförbundet i Gnesta
Bryggeriet, Östra Storgatan 3
646 22 GNESTA
Tel 0158 – 134 31

